

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRASOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
armăturile Birourilor anunțuri:
In Viena: M. Duker Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marot & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbra pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8.a o
serie 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 33)

„GAZETA“ iese în dăcare și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Tezaurului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 179.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 15 (27) August.

1899.

„Asociațiunea“ și poporul.

Mâne și poimâne se va ține în orașelul Deva din frumosul comitat românesc al Hunedórei a trei-șeci și opta adunare generală ordinară a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“.

Pentru noi, Românii de dincóce de Carpați, pe cari vitregitatea timpurilor prin cari trecem ne împedă de-a serba dizele mari de insuflețire națională ale istoriei noastre, adunările Asociațiunei, ca cea mai mare și estinsă reuniune culturală a noastră, sunt de-o importanță extraordinară. Frați din toate unghiurile lucuite de Români găsec aici ocaziunea de a-și da mână cu mână, sfătuindu-se imprumutat și insuflețindu-se unii pe alții în lupta sfântă pentru cultura națională a mult asupritului nostru popor.

Fruntașii națiunei noastre niciodată n'au avut o datorință mai mare și mai sfântă, ca acum, de a-și stringe rëndurile și de-a lupta cu totă seriozitatea și cu totă bărbăția sufletului lor pentru cultura națională a poporului, căci acesta este temelia prezentului și garanția viitorului său național. Cu cât mai strimtorate ne sunt căile, cu cât mai prigonite școalele, cu cât mai inverșunate uneltirile de-a ne împune o cultură străină, cu atât mai energetică trebuie să ne fiă hotărîrea, de-a căuta cât mai mult să străbatem în mijlocul poporului pentru a-l lumina și deștepta în spiritul iubirei de neam și al culturai naționale.

Acosta este chiamarea fiilor luminați ai poporului. Grupați sub stindardul Asociațiunei, ei au datorința să se organizeze, să-și ocupe fiă-care postul la care este pus și mână în mână să desfășure dela un colț al țerei până la celalalt acțiunea mult dorită, care se aibă ca țintă însuflețirea poporului pentru cultura

națională. Poporul se ne fiă oștea, er bărbații luminați din sinul său comandantii.

Dacă comandantii vor fi harnici, conșciențioși și zeloși, ei vor pute raporta în scurt timp succese mari, căci avem o oștire bravă și capabilă. Esperiențele dîlnice probeză și s'a constatat de ne numărate-ori, că rari popóre sunt atât de capabile și doritoare de cultură și progres, cum este poporul nostru românesc. Ori unde, în ori ce comună și în ori-ce ținut, dacă a avut norocul să capete conducători buni, harnici și mai pe sus de toate vrednici de încrederea lui, în timp scurt a făcut progrese uimitóre.

Asociațiunea numai atunci își va pute ajunge înaltele sale scopuri, când din toate puterile își va îndrepta stăruințele sale în direcțiunea acesta. Poporul și éráși poporul se-l avem înaintea ochilor, căci el este fortăreța noastră, el este zidul cel viu de apărare și când vom avé un popor luminat, un popor conșcui de vrednicia sa și insuflețit pentru marile idealuri ale culturai și sciinței, nu va mai esista putere pe rotogolul pământului, care se ne împedecé în calea noastră spre mărire și progres.

Nu centralizarea puterilor, ci resfirarea lor în straturile de jos ale poporului ne va da rezultatele acelea mari, pe cari nici o putere lumescă nu va fi în stare să ni-le răpescă, ori să ni-le confisce. Bărbații luminați ai noștri se-și aducă aminte de pătaniile trecutului, se-și aducă aminte de esperiențele amare ale bravilor noștri grănițeri și se-și mai întórcă privirile și asupra esperiențelor triste ale celorlalți frați de suferințe ai noștri și se vor convinge, că singura noastră scăpare avem s'o căutăm în întărirea poporului prin cultură. Să-i dăm poporului carte prin înființarea de biblioteci bune și sistematice în fiă-care comună românească; se-l reținem dela cărciume

prin înființarea de cabinete de lectură bine arangiate și organizate în toate comunele; se-i deșteptăm ambiția și încrederea în puterile proprii dându-i sprijin și ocaziune de a-și pute valora inclinațiunile sale firesci, de exemplu, spre musică, întemeiând coruri de plugari, seu în ori-ce altă direcțiune nobilă și salutară.

Timpurile s'au înăsprit și nu ne mai este permisă întârzierea nici un moment. Popóre străine năpădesc asupra noastră și ne subjugă prin superioritatea culturai, căci sórtea popórelor astăzi nu mai atěrnă atât dela mărimea, cât mai mult dela réspuneri pentru luminarea și cultura națională a poporului român, căci dela acesta avem să așteptăm mântuirea noastră!

Românilor din toate unghiurile țerei, cari se vor întruni mâne în Deva în numele și în interesul culturai noastre naționale, le trimitem salutul nostru frățesc și le dorim din inimă róde îmbelșugate în activitatea, ce o vor desfășura pentru cultura iubitelui nostru popor.

Revista politică.

Săptemăna acesta a fost séracă în întâmplări politice interne de însemnătate. Am pute dice, că nu s'a petrecut nimic, ce ar merita să ne preocupe mai de aprópe. Viéta politică s'a mărginit la discusiuni prin gazete asupra diferitelor cestiuși, și tot prin gazete s'a dus înainte lupta dintre asupriți și asupritori.

Singur dascălii unguri din comitatul Bihorului și vr'o doué reuniuni unguresci de acolo, au voit să ispitescă pe Românii din Beiuș la o „frățietate“ à la Arad. Dér nu li-au succes. Foile unguresci vestiseră înainte, că la Beiuș se va întâmpla ceea-ce s'a întâmplat la masa vlădicului Goldiș, — adecă Românii

cu Ungurii se vor îmbrățișa și pupa pentru mai marea gloriă a „ideii de stat maghiar“. Tóte acestea din prilejul, că trei societăți de „cultură“ maghiare, își vor ține adunările lor la Beiuș, ba că pentru una din ele stau deschise chiar porțile gimnasiului român. Era anume să se întâmple acesta Duminica trecută în 20 August n. Ceva-ceva a fost, nu-i vorbă. S'au adunat vre-o câte-va deci de Unguri la Beiuș, ba s'a întâmplat să ia parte la adunările lor și câți-va Români rétăciți. Intre aceștia au fost și vr'o cinci învățatori români, dintre cari trei au căpětat și premii, pentru-că s'au făcut vestiți în propaganda limbii maghiare. Apoi s'a dat un banchet, la care s'au ținut toastes despre „frățietate“. Atata tot! Dér și atata a fost de ajuns, ca gazetele unguresci să facă sfară 'n țera c'o pretinsă „frățietate maghiaro-română la Beiuș“. Ca de obicei, au făcut din țințar cămilă, numai ca să amăgescă străinătatea spuněndu-i, că ecă, Românii cad umiliți la picioarele Maghiarilor și le recunosc dreptul de singuri stăpâni în țera acesta. Nu ne mirăm cătuși de puțin de așa ceva, ne mirăm însă de acei câți-va slabi de ânger dintre Românii beiușeni, cari s'au lăsat momiți de vorbele dulci ale dușmanilor limbii și naționalității noastre, încât s'au dus la tãmbălăul lor, ca să se facă de ris și de ocară meritată înaintea tuturor celor cu bun simț românesc. Nu dăm nici o însemnătate celor ce s'au petrecut Duminică la Beiuș, dér nu putem să nu înfierăm după vrednicia purtarea acelor dascăli români rétăciți, cari s'au umilit și s'au dejosit până a cere premii, pentru-că „s'au distins“ în propunerea limbii maghiare în școalele românesce confesionale. Dacă Maghiarii pe astfel de căi imorale vor se-și propage limba și cultura lor unгурescă, e semn destul de trist pentru ei!

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Stan vistavoiiul.

Anecdote și scene umoristice.

Între tinerii din sat, scriși pe tabloul de recrutare, era și Stan, feciorul lui Moș Sandu. Băiat voinic, muncitor, dér cam neder.

Când se dedea cu câte cineva în vorbă și-i amintea, că o se-l ia în miliția, el răspundea liniștit:

— Aida de! Pă cin' se ia?!... Vorbă se fie! Par'că nu știu eu, ce se spun, ca se scap.

— Ce se spui?

— O se vedeți când o fi se mă „răcuteze“.

Și 'n tot-déuna vorba rămânea aci, căci el nu vrea să spue la nimeni, ce avea în gândul lui.

In sfirșit veni și ziua recrutărei.

Toți flăcăii scriși erau triști, toți posomorți, uluiți și duși pe gânduri; toți, afară de Stan.

După regulele recrutării, îi despóe pe toți și încep se-i măsóre; pe urmă presi-

dentul comisiunei de recrutare, un maior înalt și burtos, întrebă pe fiă-care cum îl chiamă, ce este, și încheiă întrebările prin: „Ai vre-o scuză?“ La care întrebare, unii nu răspund, căci nu înțeleg, ce este acea scuză, alții înțelegeau, dér n'aveau nici una, și răspundea scurt melitärește: — N'am!

Când veni rëndul lui Stan, toți așteptau să vadă ce-o se spue, ca se scape, cum se lauda el la toți.

— Stan Sandu! strigă primarul.

Și numitul se presentă.

— Cum te chiamă? întrebă maiorul.

— Stan al Sandului.

— Ce ești?

— Băiat! răspunde Stan.

Pe urmă maiorul îi repetă întrebarea mai lămurit, atunci Stan pricepěnd de ce e vorba, răspunde.

— Sunt la taica.

— Bine!... Ai vr'o scuză?

— Am, se trăiți dom' Maiur!

— Care?

Și în odaia recrutărei, în acest moment, domni cea măi sublimă tăcere, căci toți cu găturile întinse și cu privirile pironite la buzele lui Stan, așteptau istěța și

îndelung plămădita scuză, ce era s'o trântescă Stan, ca se scape de miliția.

— Ce scuză ai? mai dize maiorul.

— „Am tală věduv!“ răspunde Stan cu glas solemn.

La cari cuvinte, toți isbuconiră într'un ris sgomotos și descuragiat pentru bietul Stan, care veděnd, că umblă se nu-i primescă souze, perdú tot sângele rece, ce-l păstrase până 'n acel moment, și încep se-și pledeze cauza cu tot focul, de care era capabil feciorul věduvului.

— Păi, lu Nițu de ce i-ați dat drumul?

— Pentru-că Nițu are mamă věduvă.

Stan se mai căsni el se probeze, că souza lui e suficientă, vrěnd se încurce la vorbă pe maior, spuněndu-i că ori femeie, ori bărbat, când e věduv tot dracu ăla e, — dér totul fú inzadar.

*

Peste vr'o lună de zile după inrolare, Stan ajunse vistavoiiul și omul de 'ncredere al locotenentului Robeanu, și nu-i mai părea nic-de-cum rău, că souza lui nu fusese primită, căci trăia bine: mânca dela stăpânire, îmbrăca dela stăpânire și trăgea tutun prima, șterpelit din chiseaua locote-

mentului, care era forte mulțumit de vistavoiiul său, fiind-că avusesse ocazia să se convingă, că 'i este devotat.

Așa, odată nesăbuitul de proprietar al casei unde sta, venind să ceră un rest de chiriă, cu care locotenentul îl tot amăna, întělni pe vistavoiiul prin curte și întrebându-l de locotenent, acesta îi răspunde:

— Să vii al'-dată, că acuș are o cevașilea daravelă și a poruncit să nu-l derinjez.

— Dér alaltăeri rămăsese vorba că se viu ați, tocmai pe la ceasul acesta, și acum... .

— Nu vréu să știu. Am Orden dela suprior!... Se vii al'dată.

Atunci, proprietarul esacerbata, și ne-mai putěnd se-și stăpânescă nécasul, porni să intre năvală în casă, injurând și amenințând:

— Așa și pe dincolo lui de locotenent... se-i arăt eu!... Să-i dau două palme se-i scapere... .

Și vorba 'i se încheagă pe buze, căci Stan se repeđi la el, îl inhăță de guler și-l răbufni la pământ în nisce lături, îi puse genunchiul pe piept și încep se-i care la ghionți „ca se aibă și el o idee de melită“:

In diaristica maghiară éráși sunt la rând **Slovacii**. S'a întâmplat, ca în toia slovacă „*Narodnie Noviny*“ un profesor de gimnasiu slovac se publice nisce articuli privitor la *dreptul de limbă* și se desfășure principile, pe cari s'ar pute rezolva *cestiunea limbii în Ungaria*. In acești articoli scriitorul slovac dice, că în Ungaria limba diplomatică se fiă limba maghiară; ea se fiă limba oficială a guvernului, a diregătorilor mai înalte, a oficiilor comitatense și de stat între sine și în contact cu guvernul; ea se reprezente regatul Sf. Stefan în afară; — însă în administrația internă a cercurilor naționale, fiă-care limbă a țerii este egal îndreptățită, și pe lângă stégul țerii, fiă-care cetățen pôte întrebuinta stégul naționalității sale. In administrația internă a comitatelor, municipiilor, orașelor, satelor, la judecătorii de instanța primă și a doua, limba oficiosă se fiă limba majorității poporațiunii din cutare ținut; tot așa la aședămintele de stat: postă, căi ferate, școli medii, școli de meserii, școli civile și primare — limba oficială se fiă aceea pe care o vorbesc 80% a poporațiunii din ținutul respectiv etc. Cere mai departe, ca fie-care naționalitate se fiă reprezentată în consiliul de miniștri printr'un membru din sinul ei; acesta se privegheze asupra executării legilor și ordinațiunilor privitoare la limbă, și se apere și reprezente la guvern și în dietă interesele școlare, bisericesci etc. ale naționalității sale.

Firesce, că ideile și principiile acestea pe deplin întemeiate, i-au iritat nespun de mult pe șoviniștii unguri. In închipuirea lor ei au iscodit, că Slovacii au pregătit un Memorand în înțelesul principiilor de mai sus, pe care se-l înainteze guvernului și dietei. In acest pretins Memorand gazetele unguresci ved o mare primejdă, ved chiar federalizarea Ungariei, decât nu tocmai sfirșitul stăpânirii unguresci. O gazetă ungurescă strigă cu îngâmfare, se se deschidă temnițele pentru Slovacii panslavisti, „căci în statul maghiar nu mai o singură națiune pôte se fiă, națiunea maghiară, și numai o limbă oficiosă e îndreptățită, *limba maghiară*. Cei-ce vrău se formeze stat separat sub stég separat, nu sunt decât *rebeli ordinari*, cu cari judecătoria criminală are se-și tragă sēma“...

Of, of! grozavi mai sunt șoviniștii aștia. Nicī acum n'au învățat, că poporele nu se pot șterge de pe fața pământului cu tirania și prigo-

nirea. Ungurii pot șterge poporele nemaghiare din istoria lor scrisă pe hârtiă, dēr nu le pot șterge din istoria faptelor. N'au putut'o face nicī Hunii, nicī Avarii, nicī Tătarii în vécul revărsării potopului lor peste acestea plaiuri, cu atât mai puțin vor pute s'o facă ađi șoviniștii destrăbalați, cari cer temniță pentru aceia, cari la rândul lor cer și prețind dreptate și libertate!

Dēr „bunii“ noștri maghiarizatori nu-și varsă veninul urei și rēuțății lor numai asupra Românilor și Slovacilor, ci se iau la harță și cu **Sașii**. Se scie, că Sâmbăta trecută au fost mari sērbări șasesci în Sibiiu cu prilejul desvélirii momentului ridicat de Sașii ardeleni în amintirea episcopului Teutsch, care a fă'ut mult pentru ei. Sērbările șasesci din Sibiiu au fost o adevărată manifestare a conștiinței naționale a poporului șasesc, și tocmai acesta i dōre pe șoviniștii maghiari. Unul dintre aceștia se plānge într'o fōie din Peșta, că la Sibiiu s'a aranjat totul așa, ca se apară, că Sibiiu este o mică Germaniă. Nicī o vorbire ungurescă nu s'a auđit, în schimb însă predicatorul împēratului german *Rogge*, care a mers și el la desvélirea monumentului, a ținut la banchet o vorbire în care a avut „cutezanța“ se facă amintire, că *Sașii și Germanii sunt una*, ér cuvintele lui au fost acoperite cu strigări de „Heil“. Apoi tinerimea șasescă a prémărit pe Bismarck, afară pe strade n'au fluturat decât stindardul național șasesc roșu-vēnăt, și, lucru grozav! nicī un „Isten aldd meg a magyart“ nu s'a auđit, ci numai „Gotterhalte“ și cāntece naționale șasesci. — După tōte acestea șovinistul „patriot“ întrēbă, de ce nu s'ar puté face și la Sibiiu ceea-ce s'a făcut la Brașov, unde din „grăția“ fișpanului Sașii trebuie se arboreze cu ocașia diferitelor festivități mai multe stindarde unguresci, decât șasesci — ba de aici înainte *nu va fi permis se se arboreze în Brașov pe casele private, decât stindarde unguresci*, — că dōr nu de gēba stă pe vârful Tēmpii ca ciōra n par statua lui Arpad.

Te cuprinde mila și jalea când citești astfel de tânguirii făcute și prefăcute.

Dēr ce se întâmplă în **Austria**? De-acolo ne sosesc tot vești slabe. Nemții austriaci nu mai vor s'o sfirșescă cu neorēnduelile ce le pro-

vocă pe strade protestând în potriwa guvernului, care nu vrē se le satisfacă ambițiunile și cererile lor naționale prea din cale atarā esagerate. Mari neorēndueli de felul acesta au fost în orașul *Grasslitz* din Boemia Sâmbăta, Duminecă și Lunia trecută. Nemții din acest oraș au năvălit cu pietrii asupra edificiului diregătoriei districtuale supreme, au spart vr'o 200 de ferestri și s'au luat la luptă cu poliția și gendarmeria. Lucrurile au mers așa de parte, încât descărcându-se asupra gendarmeriei focuri de revolvere și plōie de pietrii, acesta a fost silită se răspundă prin glonț. Un număr mare de turburatori au fost răniți, ba patru chiar împușcați de mōrte. Aceștia au și murit. Nu numai în *Grasslitz*, ci și în *Asch*, *Saaz*, *Eger* și *Klagenfurt* au fost săptămāna acesta asemenea turburări. Pretutindenī Nemții cāntau pe strade cāntece pangermane cu ascuțiș îndreptat în contra Austriei, au spart ferestri și au slobođit focuri de revolvere asupra poliței.

Pe đī ce merge în **Francia** situațiunea devine tot mai critică și tot mai amenințătoare. Cetitorii noștri sciu pricina, care i face pe Francessi se fiă atât de mahniti și turburați în sufletele lor. E blăstēmata afacere *Dreyfus*, al căru proces se pertracteză acum mai bine de trei săptămāni inaintea tribunalului militar din Rennes. In fiă-care đī sunt ascultați martori în acest faimos proces. Până acum aprōpe toți au mărturisit în contra căpitanului ovreu, și decât n'au adus încă dovedī prea pipăite despre vinovăția lui, au arătat însă cu toții cea mai mare neîncredere față de el, mărturisind pe față convingerea și credința lor, că *Dreyfus* e vinovat de crima de tradare.

Dēr nu numai acest proces frământă și agită spiritele în Francia. El e folosit ca bun prilej pentru dușmanii regimului republican, de-a țese comploturi și de-a provoca scene turbulente în Paris, tot numai cu scop de-a rēsturna republica și a înalța stăpânitor în Francia pe vre un rege séu împērat din odraslele vechilor case domnitōre a Orleanilor, séu Napoleonilor. S'a și descoperit un complot de felul acesta, și mulți bărbați politici francesi de frunte au fost arestați, bānuindu-li-se legături cu conspiratorii în contra republicei.

Intr'aceea Dumineca trecută so-

cialiștii și anarhiștii din Paris au voit se facă o mare demonstrația în contra naționaliștilor și antisemiților, cari vor se scape țera de influența ovreescă. Intervenind însă poliția, s'a produs o mare încăerare pe strade, din care au eșit răniți 380 de socialiști și 78 de polițiști. Socialiștii s'au dedat și la scene sēlbaticice de rēsbunare. Au intrat în două biserici și au comis nisce vandalisme barbare și nerușinate. Au necinstit altarele, au dat foc băncilor și au furat obiecte sūnte de mare preț.

Tōte aceste fac, ca spiritele în Francia se fiă la culme agitate. Președintele republicei, *Loubet*, a đis iusē cătră o deputația pe care a primit'o alaltăeri, că guvernul va lua tōte măsurile de lipsă, ca astfel de scene se nu se mai repeteze, și că e hotărīt a apēra republica, și legile.

O mică **crisă în Prusia** a isbucnit đilele trecute din cauză, că camera prusiană n'a voit se primescă proiectul de lege despre construirea unui canal Odera-Elba, pentru care însuși împēratul *Wilhelm* își pusese carul în pietri. Impēratul s'a întors acum în Berlin, unde de două đile se tot țin sfaturi, cum s'ar puté împăca cumva lucrurile. Se crede, că câți-va miniștri prusieni vor dimisiona, orī că se va disolva camera.

Invēțaceii romāni dela măestrii.

De lângă Olt, August 1899.

Onorată Redacțiune! Corespondentul D-vōstre de lângă Mureș V'a comunicat în nr. 151 al „Gazetei“ o dare de sēmă amēnunțită despre numărul invēțaceilor industriași romāni împărțiți după comitate. După statistica acesta împrumutată dia raporturile oficiale unguresci, aveam în anul 1897 cu totul 2870 de invēțacei romāni meseriași.

Este un mare merit al d-lui corespondent, că și-a luat ostenēla a Vē împărtași acea statistică amēnunțită; dēr eu țin pe d-l corespondent dela Mureș de un mare optimist, când ei se vede a fi îndestulit cu numărul acesta de 2870. Pōte față cu trecutul se aibă d-sa oșez care drept, când Romāni nu se primeau în fostele țechuri (corporațiunii de meserii), prin urnare inaintașii noștri puteau face statistică în acēstă privință și mai nefavorabilă; dēr decât

cum adică d'a îndrăsnit el, un țivil, se amenințe pe locotenent...

La acēstă gălăgie apărū și locotenentul, care vedēnd pe Stan cum terfelea prin lăturī pe „domnu prupitar“, se grăbi se 'ntrebe:

— Hei! ce este acolo?

Stan cum auđi glasul locotenentului, se 'ndreptă de mijloc, dēr tot cu genunchiul pe grumazul proprietarului, salută milităresce, punēnd mâna drēptă la tēmplă, și răspunse:

— Trăiți dom' lăcotinent! Nimic.

— Ai! ai! ai!... o sē-mī rupă urechia... Dom'le locotenent, te fac responsabil de viața lui: Ia-l de pe mine, că-l omor!... întrerupse proprietarul cu un ton, din care lăsa se se înțelēgă, că el ar fi putut face pusderiă pe Stan, dēr că s'a abținut, cu gând pōte, ca se-l dea în judecată... se-i ia ața māmăligei.

Stan nebăgând în sēmă amenințarea, ce i se făcea, își urmă vorba liniștit:

— Țivilu āsta, care pretandă că este prupitaru, vrē se vie se dea în d-v. și ca se-l opresc d'a intra, i-am pus o pedică, ș'acuașă mă căsneam se-l ardic...

— Ce... ce... miserabile! te căs-

neai se mă ridică, or tu mă... oah! acu țī e frică... lașule!...

— A-ha! — gândi Stan, — acușica imī dice „naș“... mă ia cu binișoru, ca se-i dau drumu...

— Bestie! Canalie!

— !

Stan era gata se cēră cuvēntul în chestie personală, dēr un gest al locotenentului il făcū se tacă și s'ardice „țivilul“ din lăturī. Ér peste vr'un sfert de ceas, mai domolindu-se spiritele, se sparse gălăcēva. Proprietarul și-a luat restulețul de chirie dela locotenent și s'a ales cu bătaia dela vistavoiu, căci la bătae nu putea se ție piept cu Stan, ér ca se reclame, ii era rușine; ce se mai afe tōtă lumea, că l'a bătut un vistavoiu! mai mare ocară... Și astfel incidentul s'a inchis.

Astfel, peste câteva luni, Stan ajunse eroul conversațiunilor cunoscițelor locotenentului Robeanu, prin ciudatele lui fapte și întâmplări.

Vara cum simțea, că n'o se-i mai fiă frig afară, își lua mantaua și perna, apoi scootea ușa dela un coteț, o aședă frumuseț dinaintea casei, și se culca pe ea, dormind ca și pe cea mai mōle saltea și *la aer*, că „d'aea i-a dat statul aer“.

Dēr într'o diminēță, care nu fū mirarea tuturor, când sculându-se nu vedură pe Stan răbotind prin curte. Toți se 'ntrebau, unde o fi, ce s'o fi făcut, unde s'o fi dus, — dēr nimeni nu puté lāmuri lucrul. Tocmai după vr'o jumătate de ceas, ecă și Stan!... venea pe pōrta dinspre drum, dēscins, cu capul gol, cu nasul roșu, bōsumflat, cu o pernă mare la subțioră și cu ușa cotețului în spinare. Locotenentul, neputēnd pricepe ce nsemna asta, eși se-l întrebe:

— Hei Stane!...

— Zent!

— Ci dē-l dracului de „present“, țī-am spus, se nu mai đicī vorba asta când te chem...

— Nați s'trăiți!...

— Așa... Ia spune, ce însemneză asta!...

— Trăiți dom' lăcotinent! răspunse Stan, punēnd ușa cotețului jos din spinare; asēră, ca se nu mai mă culc în puricăria aia din casă, am luat ușa asta, am pus'o colo jos lângă pārete și m'am culcat pe ea; și, cum m'am culcat, am și adormit greu de tot, că eram ostenit, erī frecasem scāndurile prin odăi, deretecasem prin magasiă...

— Ci spune odată mai iute de unde vii acuma, nu mai înșira und' te-ai culcat asēră, și ce-ai făcut erī!

— Trăiți! Și așa oșenit, cum eram, am adormit greu de tot. Astăđi, cum m'am deșteptat, am deschis ochii și... mă uit, dēr nu cunosceam locu; când mă uit bine... Ce se fie asta Dōmne?!... Mē frecai la ochi, mă uitai pe lângă mine, dēr de geaba; nu cunosceam nimic! Credeam că visez, când d'odată poc! o sfeclă mare mi-o arunca nu-ș' cine toma pe picior și p'ormă numa ce auđ de după nisce uluce nisce chihote de ris și strigāte: huo! huo!... huideo lupu mă huo!... De bună sēmă, că băeții cismarului dela drum, pe când dormeam, m'au luatără binișor cu ușă cu tot, m'au scoos pe maidanul gārlei, m'au depusără acolo, ér ei s'au ascuns după uluci, ș'a n'nceput s'arunce cu sfeclă particulere în mine și se facă haz.

Locotentul nu-și mai putū stăpāul risul.

— Ei! pāi lasă'i pe mâna mea! Le arāt eu cu cine au a face...

— Pe urmă ce-ai făcut?

— Ce se fac, m'am repeđit curēnd la ușă, am luat'o în spinare ș'am venit incoa.

considerăm, că în Transilvania, Bănat și Țara-Ungurească, luând în sumă rotundă, sunt cu totul 75,000 de învățăcei, dintre cari numai 2870 sunt Români, atunci cu durere aflăm, că noi numai cu 3-8% suntem în numărul acesta mare reprezentată.

Este adevărat, că față cu numărul cel neînsemnat al învățăcelilor români comerciali, cu cei dela industrie stăm mai bine; decât facem însă o comparație în statistică, avem să facem asemănări numai cu cei dela meserii, și așa trebuie să ajungem la concluderea cel trist, că numărul învățăcelilor noștri de 3-8% față cu cel mare de alte neamuri, încă este dispărent.

Mai rău se reprezintă comitatele ardeleni, unde numai Sibiul cu 335 și Brașovul cu 245*) dau un contingent mai mare. Dér comitate ca Făgărașul cu 46, Bistrița-Năsăud cu 60, Sălajul cu 43, Solnoc-Dobâca cu 86, Mureș-Arieș cu 38, Târnava-Mare cu 43, unde Români sunt mai compacți, rămân foarte înderți față cu comitatele bănățene, unde Caraș-Severin are 321, Timișul 277, ér Aradul 244 învățăcei români.

Este caracteristic, că și stipendiile despre câte se face amintire, toate se țin de Transilvania, încât menirea lor este, ca să se ajutore învățăceii de meserii de pe teritoriul ei; și pe lângă toate acestea numărul învățăcelilor e mai mic aici, decât în Bănat și în părțile ungurene, cu excepțiunea Sătmăruului, Maramureșului, Ugocei și a Sabolciului, unde érași foarte puțini Români se aplică la meseria. Noi Ardeleni trebuie să medităm serios asupra acestei aparițiuni și să aflăm cauza, ca așa să fim în stare a vindeca răul. Póte să dică unii, cumcă sărăcia poporului este cauza, că pământul bănățesc și al părților ungurene este mai productiv, și așa mai iute póte susporta poporul de acolo speșele împreunate cu învățarea meseriilor. Opiniunea publică de ađi crede, deși după părerea mea foarte greșit, că numai sărăciul e pentru meseria, prin urmare după aksioma acésta noi Ardeleni ar trebui să avem mai mulți meseriași. Dér decât totuși lucrul nu stă astfel, asta o putem mulțumi

*) La Brașov sunt numai sub ocrotirea vechei Asociațiuni a meseriașilor români peste 300 de elevi meseriași români. Se vede, că statistica ungurească, care a comunicat aceste date, a redus póte înadins numărul învățăcelilor români. De-altmintelega, de i-ar fi redus chiar și pe jumătate, și încă stăm destul de slab. — R.d.

numai nepăsării noastre, căci Sași ne premerg cu esemplu bun, ei nu numai, că îmbrățișează meseria, dér o și cultivă și după ea se fericesc. În toate orașele, unde locuiesc Sași, deși în unele locuri nu sunt în majoritate, cum este Orăștia și Sebeșul, meseria și averea câștigată prin ea este în mâna lor, și pe basa asta și stăpânirea localităților respective.

Intențiunea scrisorii mele prezente este, că fiind acuma în ferii, să dau ocaziune părinților de a cutega asupra viitorului copiilor, ca așa în Septemvrie, cu începutul toamnei, să-și așeze pruncii lor la diferite meserii. Sărăcia nu i póte escusa, căci un învățcel de meserii nu costă atâta în 4 ani, decât în care timp devine caldă, cât costă într'un an un student din gimnaziul superior. Apoi cei sărăci pot suplica și după vre-un ajutor, numai administratorii fundațiunilor să aibă tot-deuna în vedere, — precum este prevădut și în literele fundaționale ale d-lui Ioan Vișa, — ca înainte de toate cei cu clase mai înalte să fiă preferați celor cu pregătiri școlare mai puține, căci numai așa vom puté ajunge odată scopul nostru: de a avé meseriași mai culți.

Aserțiunea mea, cumcă bănățenii și ungureni ne-au întrecut în afacerea învățământului industrial, o probez și cu aceea, că limba de propunere curat românească se întrebunțază numai în frumoasa și harnica comună Seliște, ér ca limbă auxiliară se folosește limba noastră numai în Orăștie, pe când în Biserica-Albă, Orșova, Lugos, Bocșa-germană, ba și în Beiuș se predau studiile și în limba română; în Ardeal însă, afară de Seliștea și Orăștia, asta nu se întâmplă nicăiri. Acésta érași este o dovadă eclatantă despre indiferentismul Românilor ardeleni față cu limba lor.

În fine mai am să observ, că după statutele cele noué ale Asociațiunei, despărțămintele au dreptul de a reține din sumele încasate dela membrii ordinari și ajutători 20%. Éta un alt mijloc, din care ar puté fi ajutorați învățăceii noștri de meserii.

Olteanul.

O dramă în Sudan.

În Sudan s'a comis o crimă, care a avut un răsădit dureros în Franca. Locot-colonel Klobb și locotenentul Meynier au fost uciși cu premeditare de misiunea franceză, ce comandau căpitani Voulet și Chanoine.

Locot-colonelul Klobb fusese însărcinat să facă cercetare la fața locului spre a adevéri nisece învinuirii grele contra căpitaniilor Voulet și Chanoine, făcute de către unul din tovarășii lor, locotenentul Pe-teau. Misiunea comandată de acești căpitani, plecase din Senegal, ca să méré la Tchad, străbătând Sudanul frances. În apropiere de Sai, pe Niger, oficerii aceștia ar fi lăsat să se comită atrocități, fiă pentru îndestularea nevoilor de trai, fiă pentru satisfacțiunea altor lipsuri. Învinuirile acestea erau sprijinite de plângerile populațiilor molestate, adresate oficerilor-residenți din acele localități.

Guvernul frances însărcină pe locot-colonelul Klobb să facă o anchetă la fața locului. Acesta plecă dela Kayes la 18 Aprilie, dimpreună cu locotenentul Meynier și o escortă de vre-o trei-șeci de indigeni. La 14 Iulie a ajuns colóna căpitaniului Voulet, compusă din vre-o 1300 de ómeni. Colonelul Klobb înscință pe căpitaniul Voulet, care îi răspunse, că-l va primi cu focuri de pușcă, decât ar înainta. Colonelul înaintă totuși, și fu recunoscut de căpitaniul Voulet, care îl provocă să se opréscă. Klobb răspunse, că va înainta fără să tragă. Ajuns la 150 de metri de trupa căpitaniului Voulet, acesta comandă trei salve, urmate apoi de focuri desordonate. Cel dintăi cadú mort locotenentul Meynier, lovit de un glonț la cóstă; colonelul Klobb fu rănit mai întâi la picior și apoi ucis de un al doilea glonț, care-l lovi la cap. Imediat apoi căpitaniul Voulet esecută o șarjă cu baioneta. Escorta colonelului Klobb bătú în retragere și acum a sosit la Dasso.

Misiunile Foureau-Lamy și Gentil-Bretonnet, precum și autoritățile francese din Sudan, au fost înscințate, că misiunea Voulet este pusă afară din lege.

Localitatea Damangaz, unde s'a petrecut acésta dramă, este situată în Damergue, în a cărei căpităla, Zinder, a fost asasinat căpitaniul Casemajou și tálmaacul Olive.

— 14 (26) August.

Biserica românească în Cisanădiă.

În marea comună săsésă Cisanădiă, lângă Sibiu, lucréză în totă bunăvremea peste 1000 de Români în stabilimentele industriale ale Sașilor, la fabricarea de postav etc., și acești numeroși creștini de-ai noștri, gr. or. și gr. cat., n'au avut aici niciodată biserică românească. În anii din urmă poporeni gr. or., ca cei mai numeroși, s'au pus pe lucru și mai cu colecte, mai dând dela sine, și-au zidit o biserică. E prima biserică românească, gr. or., în Cisanădie. Duminecă a fost sfințită prin protopresbiterul Sibiului Ioan Papiu, asesorul consistorial Matei Voilean, preoții Emilian și

Șerban Cioran și Goga din Rășinari, Popovici din Sadu, Neța din Bungard, Săcărea din Tălmăcel și diaconul Ioan Moța din Sibiu. Biserica e arătătoare și la loc vederos când intri în comună. Mari merite are în jurul zidirii ei credinciosul Savu, care s'a întrepus și a ostenit mai mult ca toți pentru zidirea acestei biserici. Familii gr. or. stabilite de tot în Cisanădie abia sunt vre-o 60 până la 70, grosul credincioșilor însă, până la 6—700, il dau străinii întrași ca lucrători la Sași. Să le ajute Dumnezeu să se înmulțéscă și întăréscă bine.

Primiriile în seminariul „Andreian“. Pentru anul școlar 1899/900, cum comunică „Tel. Rom.“, au fost primiți în seminariul „Andreian“ în secțiunea teologică 19 tineri, dintre aceștia 10 maturisanți, 1 cu 7 clase gimnaziale, 3 cu 6 clase gimnaziale, ér 3 cu 4 clase gimnaziale și cursurile pedagogice. Nu au putut fi luate în considerare cererile a 5 inși, neavând calificațiunea presorisă în Regulament. Pentru secțiunea pedagogică s'au primit 39 tineri și anume: 12 necondiționat, având pregătirea de 4 clase gimnaziale; ceilalți 27 s'au admis la facerea esamenului de primire, și numai după prestarea aceluia vor fi primiți definitiv.

Din era lui Goldiș. Dăm în traducere fără nici un comentariu după o foiță umătoreă scire: „În comitatul Aradului Români au serbat în mod neobișnuit de patriotic ziua născerii monarhului. Cu deosebire cei din comuna Butin au dat o bună pildă de purtare patriotică; ei și-au pus pe case stégul unguresc și pe șola românească fálăia tricolorul unguresc. Acésta purtare conscie și tréză a Românilor, e de a se mulțami bag' sémă purtării noului episcop Iosif Goldiș. E interesant, că tocmai în comuna Butin s'a făcut atentatul în 1892 contra stégului unguresc, ér acum Români de fală il pun pe casele lor“. Ba or fi fost beți, sireacii, nu treji, decât ar fi adevărate cele ce le spune foia ungurească, ér cât despre fală, halal să le fiă de așa fală cu stég unguresc.

Sate noué în Dobrogea. Din inițiativa d-lui Ioan Nenitescu, prefectul județului Tulcea, alte două sate românesce se înființéză în delta Dunărei, și acestea vor fi în curénd inaugurate. La gura Leóștei, brațul Kilia, se înființéză un sat, care va purta numele „Regina Elisabeta“, ér pe locul unde a fost vechiul sat Satanir, înconjurat de păduri de gutui, tot pe brațul Kilia, se înființéză satul „Principesa Maria“. Tóte satele înființate până acum sunt locuite de Români din județele Ialomița, Brăila, Covurlui, etc. Când și nouéle sate vor fi populate, întreaga graniță despre Rusia dela Prut până la Mare va fi populată numai de Români. Prin stăruințele d-lui

Stan bănuia, că-i jucase acésta posnă băeții dela prăvălia cismarului, care era tot într-o curte cu casele, unde sta locotenentul, și-i pusese 'n gând să-i apuce de scurt, să-i descóasă cum scia el, și d'o afla, că ei sunt făptuitorii, să le dea o bătaie „sor' cu mórtea“, să pomenéscă ei multă vreme de Stan vistavoii! Inse, pentru că totă ziua avea treburi și n'avea răspas să-i apuce prin fundul curței, d'ocamdată i-a lăsat în plata Domnului, și mai pe urmă 'i-a trecut supărarea și devenise prietin bun cu ei, c'asa e Românul, nu prea pune el la inimă.

Băeții pe urmă nu-l mai scotea din „nene“: Nea Stane 'n sus, nea Stane 'n jos, tot cu „nene“ vorbeau; și Stan tot cu vorbă bună: Bădiță neică așa, Gheorghită neică așa. Și prieteșugul mergea strună.

Dumineca după prânđ plecau și se duceau cu toții pe la Cișmigiu, pe la Gyafer; pe la bragăii și prin alte părți. Stan numai bea și mânca, ér băeții cismarului plăteau, că de, nu de geaba erau ei „pretini“; și afară d'asta, Stan de multe-ori le făcea și el câte-un mic *serviciu*, tot pentru-că de, erau „pretini“.

În sfirșit ce mai în sus și'n jos, acum Stan și băeții dela cismăria erau nedes-

părțiți. Toți admirau voinicia și istorisirile lui Stan, dér mai ales cel mai mare din băeți, un ăla grășuliu și care sta în permanență cu gura deschisă, se arăta foarte mirat, când îi spunea Stan, că el se rădea singur, nu mai dá parale la bărbier; și așa, mai mirat, mai cu gând să flaxeze pe Stan, ca să-l rađă și pe el, începú să se mire:

— Tii!.. scii ce bine te-ai ras!.. ca și de-un bărbier neaș.

— Păi bine cum. Dér ce, tu nu scii să te rađi?

— Nu sciu.

— Asta e vorbă de țivil; melitaru n'are voe să nu scie.

— Tii!.. și încă ce răsătură!..

— Când mă raz pe mine, tot imi vine cam peste mână, dér să veđi când rađ pe altul... mai abitar ca un bărbier!

— Ce spui, nene!?! Poți să raz și pe altul?!

— Păi bine, cum! Ba încă și mai ceva ca pe mine, pen' că-mi vine să trag mai bine cu briciul. Ia să vii odată, să te rad, și să veđi probă de răsătură.

— Dău, viu.

— Când vii?

— Iacă mâne, că e sərbătore și am vreme mai multă.

— Bine, să vii!

Și a doua și după prânđ, băiatul veni să-l rađă Stan, care — fiind om ce se ține de vorbă, — numai decât îl aședă pe un scaun, dete briciul de câte-va ori pe podul palmei și pe urmă vrú să ia apă, dér tocmai se 'ntemplă, că nu mai era apă în do-niță, și ca să nu facă pe prietin s'astepte prea mult, nu se mai duse la cișmea s'aducă apă, ci luă un calip de săpun de rufe și s'apropiă de băiat. C'o mână ținea calipul de săpun, ér cu cealaltă capul băiatului; pe urmă începú să scuipe pe săpun și se dea cu el pe fălcile băiatului, care se răsuci înspăimântat:

— Ce dracu faci, nea Stane?!... D-ta sub cuvânt, că n'ai apă, scuipi pe săpun!?!..

— Hatirul ăsta il fac pintru d-ta, că de, 'mi estú prietin, pe alții când îi rad, scuip d'adrepul pe fălcile lor.

— !?!..

Altă-dată, lui Stan fiindu-i cam rău, stăpânul său îi dete doi gologani să cumpere chinină și s'o 'nghită. Deșcă Stan ia paralele și se duce la farmacia:

— Dă-mi de do'j-dé bani chilină.

— Mă!... dér nu se dá chinină așa primului venit.

— Da' ce eu am venit întâi? Când am intrat aci erau vr'o deoe alții veniți înaintea mea.

— Nu-i vorba de asta, trebuie o ordonanță, ca să-ți dau ce ceri.

— Da eu ce sunt? nu mă veđi că-s ordonanță?!..

Intorcându-se acasă tot fără „chilină“ și a doua și fiindu-i érași cam rău, locotenentul îi dișe să se culce și 'i trimise un doctor prietin, să vadă, ce are. Acesta îl cercetéză, scrie rețeta și o dá lui Stan, dișându-i:

— Să iei asta într'o jumătate pahar de apă, și mâne vei fi mai sănătos ca mine.

Stan rămânând singur, se uită la rețetă, oftéză, tórnă o jumătate pahar de apă, rupe rețeta în bucățele, o pune în pahar, clătește, și apoi dá totul pe gât esclamând:

— Așa a diș doftoru!

Lécul fusese bun. A doua și Stan era sănătos.

— Stane, îi dișe locotenentul după ce rise cu multă poftă când află cum luase doctoria, — ca să-ți mistui rețeta, ađi te las liniștit acasă și nu vei face altă trebă,

prefect Nenițescu, locuitorii satelor românești dela graniță au căpătat mai multe avantajii. Traiul în delta Dunării este de altfel foarte ușor, deore-ce câmpiile din deltă sunt foarte roditoare și bălțile sunt bogate în pește.

Un nou internat pentru studenții români. La Beiuș s'a început încă din primăvară clădirea unui internat diecesan gr. or. Acest internat, în care vor pute să încapă 48 tineri, este astăzi aproape gata, așa că va pute să fie deschis cu începutul acestui an. Taxa de întreținere va fi 120 fl. pe an de persoană.

Din Feldióra, lângă Brașov, ni-se scrie, că credincioșii români de-acolo sunt foarte scandalizați și revoltați de-un fapt al consăteanului lor sas Iohann Thiess, care într'un mod infam, neesprimabil prin cuvinte, a batjocurit crucea română, ce se află în apropierea bisericii. Credincioșii au pretins satisfacția și au imputernicit episcopul să facă arătare pe cale judecătorească. În ziua pertractării însă locuitorul sas a cerut pace, oferindu-se a purta cheluelile de proces, a face pe spesele sale altă cruce și a da o despăgubire bisericii. Eforia a primit pacea, dăr cu toate acestea o parte din credincioși sunt nemulțumiți. Cestiunea s'a înaintat la consistoriul din Sibiu.

Pelagra. În urma apelului adresat de distinsul medic român, D-l Dr. I. Neagoe, în numărul de Duminecă dela 18 (30) Iulie a. c. al „Gazetei Transilvaniei“ în cauza pelagrei, au sosit la adresa Redacțiunii noastre mai multe răspunsuri, cu descrierea amănunțită a bolii ivite în diferite ținuturi. Astăzi primim un asemenea răspuns din partea d-nei Maria Dănilă Cupșa, preotăsa în Feldióra, comitatul Solnoc-Dobâca. D-sa spune, că și în aceea comună se află un locuitor, care suferă de pelagră de cinci ani. Face tot-odată descrierea amănunțită a bolii, după cum a cerut d-l Dr. Neagoe în amintitul număr al „Gazetei“. Rugăm încă-odată pe fruntașii români de pretutindenea, unde s'a ivit această înfricoșată boală, să ne împărtășească cazurile împreună cu descrierea lor. Răspunsurile sosite aici se înainteză numai decât d-lui Dr. Neagoe.

Cinci omoruri dintr'odată. Lucrul acesta aproape ne mai pomenit, — deore-ce cei uciși sunt frații, cumante și nepoții ucigașului — s'a petrecut în Bereg-Rákos Ucigașul e Mikita László, care fiind desmoștenit în 1892 din cauza beției, averea a trecut asupra celorlalți doi frați, Ioan și Dumitru. Desmoștenitul în amărăciunea sa a luat lumea în cap, s'a dus în America, de unde peste un an de zile s'a reintors éráși fără nici o ispravă și s'a așezat ca jandar în Muncaei. Dér nici aici n'a stat mult, căci s'a întors éráși în satul său,

unde numai într'o cértă a dus-o cu cei doi frați ai săi. Unul dintre frați, Ioan, ca să scape de atâtea cértă și zarvă și-a lăsat copii și nevasta și a plecat în America. În săptămâna trecută s'a întâmplat, că desmoștenitul s'a dus la cele două cumnate ale sale, cari locuiau la soorul lor, și au pretins dela ele să împartă bucatele cu el. Mikita László, decât a văzut, că n'o pôte scóte la cale cu ele, s'a infundat într'o cărciumă, unde a bătut totă ziua, ér după ce s'a întunecat cum se cade, a pus mâna pe o secure și s'a furișat în puterea nopții acasă la tatăl său, unde cu o lovitură a luat întâi capul fratelui său Dumitru, apoi al nevastei acestuia, a măcelărit apoi pe cealaltă cumnată a sa și în sfârșit pe doi nepoți. Ucigașul a fost prins a doua zi, și a fost dus în temnița din Muncaei.

Necrolog. Ni-se scrie: În 7 (19) August a răposat tinăra preotăsa Maria Popovici, soția preotului român gr. or. din Opatița Ioan Popovici, în anul al 27-lea al vieții și al 9-lea al căsătoriei. Inmormântarea s'a săvârșit luni în 9 (21) Aug. prin patru preoți, ér cântările le-au executat cinci învățători din diferite comune. La inmormântare a participat lume foarte multă din împrejurime, ér poporeni i-au făcut onorurile cele mai frumoase posibile lor. Pe răposata o jălesc întristatul soț cu micii săi fi Liviu și Veturia. — Fiă-i țérina ușor!

Lovit de apoplexiă. Din comuna Șintea, în diecesa Gherlei, ni-se vestese mórtea preotului român de-acolo Nicolau Bene, care în 24 August n. c., tocmai când era ocupat cu împlinirea funcțiunei preoțesci, fu lovit de apoplexiă, murind imediat. Era în anul al 43-lea al etății și al 20-lea al preoției. L jălesc frații săi Al. Bene canonic, Mihail Bene proprietar, Ioan Bene căpitan, sora Ana m. Frențiu și alte rudeni.

Predic. Măne, Duminecă, va predica în biserica sf. Nicolae din loc părintele Dr. V. Saftu.

Avis. Direcțiunea tramvaiului de pe linia Brașov-Săcele aduce la cunoștința publicului, că cei cari doresc să cunoască planul pentru comunicațiunea din érna viitoare, pot primi informațiunile de lipsă la sus numita direcțiune.

Musica orașenescă va cânta mănă pe promenada de jos înainte de prânz la 11 ore.

Concertul dela Deva.

Étă programul concertului, ce se va arangia la Deva cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunei, mănă séra în 27 st. n.

1) Chovan: „Dansuri românești“ pe patru mâni, executat de d-șóra Ana Petco și d-l G. Șorban.

2) a) G. Șorban: „Mai am un singur dor“ solo; b) G. Dima: „Ciobanul“, bariton de d-l I. Damian.

3) a) Haberdier: „Reproche“ b) Karasz: „Ilustrațiunea română“, d-ra Olivia Bardosy.

4) G. Coșbuc: „Rugămintea din urmă“, declamată de Victor Bontescu.

5) Beriot: „Concert 5“ solo violină, D-ra Adelina Piso.

6) a) Ed. Grieg: „Solweigslied“ b) G. Șorban: „Ultima dorință“, d-șóra Valeria Pop.

7) a) G. Meyerbeer: Aria din opera „Africana“, d-l I. Damian.

8) a) G. Meyerbeer: Aria din „Prophet“; b) Dima: „Mugur mugurel“, d-șóra Valeria Pop.

9) a) W. Humpel „Nor de vijelie“; b) Dima: „Scii tu mândră“ c) G. Stefanescu „Mândruțică dela munte“, d-l Damian.

Ciuma.

Ciuma s'a ivit în orașul Oporto (Portugalia) sunt acum două luni. Ea a fost adusă de un vapor încărcat cu orez, care venia din India. Ziarul „Figaro“ din Paris, care prinesce o corespondență din Oporto, spune, că medicii portughezi au stat multă vreme și s'au întrebat, care e esact natura acestei bóle subite, ale cărei efecte erau adesea fulgerătoare.

Și-au venit în sfârșit în fire și cu nimire și tristeță populația regatului portughez a aflat dintr'un comunicat oficial al guvernului, că persoanele mórte una după alta, la Oporto, fuseseră victime ale ciumei bubonice.

Efectul produs de această comunicație, a fost teribil, dăr puțin câte puțin lumea s'a liniștit. Medicii au contribuit mult la această, prin curajul și devotamentul lor.

Până acum mortalitatea nu a trecut de patru-șeci la sută.

Dela 4 Iunie stil nou până acum cinci zile, au fost înregistrate 30 de casuri de ciumă, din cari 12 au fost urmate de mórte. Din cei 18 bolnavi, cari sunt acum în căutarea medicală, 6 sunt în coalescență. Alaltăieri s'au produs trei casuri nouă, din care unul urmat de mórte fulgerătoare.

Decă scirea constatată oficial a ciumei a causat în totă Portugalia o emoțiune lesne de înțeles, ea a produs la Madrid și mai ales în provinciile Badajos și Salamanca o adevărată gróză. Prin condițiile ordinare ale existenței lor, prin lipsa aproape totală a îngrijirilor igienice, Spaniolii sunt puțin apti a lupta în contra epidemiiilor. În anii 1884 și 1885 colera a bătuit o mare parte din peninsula și ajunsese până la Bidassoa, unde s'a oprit ca prin farmec.

În fața noiei epidemii gata a năvăli la frontieră, guvernul spaniol a luat cele mai rigurose măsuri de apărare. S'a ho-

tărit a se pune în practică dispozițiile sanitare ale congresului ținut la Veneția în anul 1897. Un cordon sanitar a fost înființat pe tot lungul graniței și s'au stabilit centre de desinfectare. Tóte persoanele venite din Portugalia vor fi ținute în carantină, la graniță, timp de 10 zile, și s'au pus la desinfectări. Călătorii bolnavi s'au suspecți vor fi internați în ambulanțe. Corturile și paturile au fost date de ministerul de răboi, ér mijlocele de desinfectare au fost cerute de urgență dela Paris și Barcelona. Gendarmii și trupele de linie sunt înșirați pe lungul frontierei. Guvernul spaniol a luat măsuri energice și a mers cu severitatea până a destitui pe guvernatorul civil al provinciei Badajos, spre a-l pedepsi, că nu s'a grăbit să telegrafeze la Madrid, că ciuma a isbucit la Oporto.

Casuri de ciumă s'au ivit și în provincia Astrahan (marea Caspică) în Rusia. Guvernul român a luat tóte măsurile de lipsă, ca teribila bóla să nu trecă în România. Tóte trecătorii Prutului sunt pădite de soldați pentru a nu pute intra nimeni și nimic din Basarabia în România.

D-l Dr. Obreja, directorul serviciului sanitar superior român, a plecat însuși în Moldova pentru a supraveghia stricta îndeplinire a măsurilor ordonate. În același timp, medicii județelor mărginașe iau măsuri pentru împedecarea propagării flagelului. Așa medicul primar al județului Iași, a însărcinat pe medicul spitalului din Unghevi, precum și pe polițaiul punctului, cu supravegherea și desinfectarea bagajelor și călătorilor veniți din Rusia.

Medicul primar al județului Fălciu, a intervenit pe lângă prefectura județului, ca să se îndoiască paza frontierei din spre Rusia, până când se va așeza cordonul militar permanent și să nu se mai permită nici unei persoane, care a atins teritoriul Rusiei, de a intra în țără, decât prin punctul Fălciu, unde va fi esaminat și la nevoie pus în observația.

Desărtământul Oravița al Asociațiunei.

Între cele mai harnice despărțăminte ale „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ este fără îndoelă și tinerul despărțământ al Oraviței. Acest despărțământ și-a ținut prima adunare generală în ziua de 6 August st. n. A fost una din cele mai imponente și mai bine succese adunări. Étă ce ni-se scrie despre decursul ei:

De lângă Oravița, 19 Aug. n. 1899.

Adunarea cercuală a despărțământului Oravița al „Asociațiunei“ s'a ținut în falnica comună românească Cacova la 6

decât să-mi tai cartea asta. E istoria resbelului din șapte-ș'șapte. Tai-o bine. Când oi veni la 12 să fiă gata.

— Prea bine, trăiți!

Și îndată-ce plecă locotenentul Stan se aședă frumos în pat, ca la „infirmilie“, și se apucă de lucru. La 12 când se 'ntorse locotenentul, întrebă:

— Ai sfârșit de tăiat cartea?

— Da, s'trăiți!

— Ai tăiat-o bine?

— Ca fideaoa, nu al'ceva.

Stan tăiasse cartea în fășii subțiri.

Locotenentul se infuriă, dăr Stan se încercă să-l împace spunându-i:

— Nu vé supérați de graba, o'o fac la loc.

— Cum o s'o faci?

— O să lipesc fășiile la loc.

— Capra mănăstirii din cer!... Te-ai apuca să faci și-asta?...

Si după ce-i mai trecu necazu, patru-că n'avea ce să citescă în ziua aceea, scóse o piesă de cinci franci și o dete lui Stan, trimițându-l la un antiquar de pe boulevard, să cumpere cartea, care o tăiasse, și să i-o aducă curând.

Stan se duse într'o fugă, și se 'ntorse numai decât cu cartea.

— Ai luat mă?

— Luat, s'trăiți! Poftiți!

— Cât ai dat pe ea?

— Patru lei.

— Ce?!... Ai nebunit?

— Dău patru lei... s'trăiți! N'aveți decât să întrebați.

— Atunci nu te-ai tocmnit de fel. Cinci lei costă ea nouă, la librăria. — Ai dat cât ți-a cerut, tontule, prostule.

— Păi...

— Ce păi? Altă-dată se tocmesc unde te trimet, că-ți rup falcile. Tu nu scii, că negustorii sunt șireți, cer două prețuri. Când îți cere un preț, tu să-i dai pe jumătate și să eși din prăvălia, veți ce are să dăcă; așa se face tocmela: nu să dai ca un găgăuț cât îți cere. Ai înțeles?

— Teles, s'trăiți!

A doua zi locotenentul era invitat să dejuneze la frumoasa domă Elvira V., o tinăra văduvă, cochetă și bogată, care avea o droie de adoratori, printre cari junele nostru locotenent era dintre cei cari puteau să aibă ore-care speranță; și tocmai în acea zi se întâmplă să fiă indispus și cam ciocnit de influență: gălbejit, cu nasul roșu

și cu buzele invințite. După-ce se uită de câte-va ori în oglindă, locotenentul se convinse, că în așa hal ar face o próstă mină, și se hotărî să nu se mai ducă; însă, ca june de vanilie ce era, alcătuî o telegramă prin care se scuza, că nu pôte veni, și trimise pe Stan s'o ducă la telegraf.

— Dă fuga la telegraf și dă depeșa asta.

Stan se duse la „tiligraf“ și se prezentă la ghișeu:

— Un leu și 20, — anunță telegrafista; dăr Stan vrând să facă cum îl învățase locotenentul în ajun, când cumpărase cartea, încep să se tocmescă:

— Cât?!... Un leu și 20?... Șese bani vrei?

Telegrafista încep să riță.

— Ce riți?... decât vrei, bine; decât nu, adu dipeșa 'ncoa.

Și băgând mâna pe gaura ghișeului, smuci depeșa și-o porni spre ușe.

— Șapte bani, vrei? — Nici opt? Telegrafista ridea cu hohot.

— Mai mult nu dau... hătu'l... măcar să sciu că mă 'ntorc înapoi fără să mai dau tiligrama. Că dec'oîu da ér toți banii, mă omără dom' lăcobeinat.

Și cu vorbele acestea se întorse acasă.

— Ce-ai făcut mă?

— Am fost la tiligraf, și acolo era o malmazelă de-alea, — și n'a vrut dintr'un frang și opt bani; și n'am dat-o, s'trăiți.

— !... M'ai nenorocit cu dobitoicile tale! tâlharule!... Du-te curând înderăt de dă depeșa cu cât ți-o cere telegrafista, că-ți vir sabia 'n tine păuă 'n plăsele. Curând!

Stan se repede să plece ér la drum, dăr locotenentul îl opresce:

— Stai, nu te mai duc, că până să te duci tu ér la telegraf și până să prescrie depeșa și s'o espedieze, se face prea târziu. Adu depeșa 'ncoa, și să te duci mai bine tu d'a dreptul la cocóna... scii?... — Sciu s'trăiți! — și suride semnificativ.

— Așa! să-i spui, că am influență, din care causă nu pot veni să dejunez la dumneai, și o rog să mă pardoneze. — Ai înțeles?

— Teles, s'trăiți!

— Hai, și tu.

— Las' că dăc.

— Ei, di, să vedem cum dăc.

— Dăc, că din causă, că aveți influență la dumneai nu puteți veni.

Aug. n. c. Pe lângă membrii, au participat mulțime forte mare de țărani din loc și jur.

Adunarea a fost condusă de vice-președintele despărțământului d-l Dr. *Petru Cornean*, de-ore-ce din cauze familiare directorul despărțământului, D-l *Ilie Trăilă*, a fost împiedecat de-a participa.

Comitetul cercual a sosit în corpore, însoțit de un număr frumos de membrii din Oravița și jur. La sosire a fost întâmpinat cu o vorbire din partea d-lui neguțător *Toma Stanca*, ca președintele comitetului arangiator. Comitetul arangiator s'a achitat în mod strălucit de datorița sa, căci tot arangiamntul a succedat foarte bine.

Adunarea s'a ținut în localitățile private ale D-lui *Stanca*, cari au fost cu gust și anume arangiate pentru această adunare. Tot aci s'a ținut și banchetul și concertul.

Cuvântul de deschidere rostit de vice-președintele Dr. *Cornean*, a fost foarte instructiv și însuflețit, fiind și predat cu multă oratorică. S'a citit raportul cassarului. Din acest raport se constată, că până în ziua adunării despărțământul are 4 membrii fondatori, 14 pe viață, 68 ordinari și 20 ajutători. S'a administrat comitetului central din taxele încuse 189 fl. Acest raport a fost censurat și aflat în deplină ordine prin D-nii Dr. *Mihail Gropșan*, G. *Țiunea* și S. *Liuba*.

S'a oțit apoi raportul comitetului cercual despre activitatea despărțământului dela înființarea lui, 29 Oct. 1898, până în ziua adunării. Raportul s'a luat cu plăcere la cunoștință și între altele s'a decis, ca pe viitor să se înființeze agenturi și bibliotecă populare, având însă a se reclama dela comitetul central cele 20% și după sumele din anul 1898.

S'a ținut o prelegere practică despre documente în general și în special despre testamente și contracte, din partea d-lui Dr. *Cornean*. Prelegerea a fost foarte bine alăsată și predată în termeni populari. Poporul a câștigat foarte mult din ea. Publicul a răsplătit pe prelegător, votându-i la protocol recunoștința sa.

A 2-a prelegere a fost un tractat din economie despre cultivarea grâului, ținută de părintele *Aurel Iana* din Maidan. Și d-l *Iana* prin prelegerea-i foarte bine succedată și-a primit răsplătită, votându-i-se pentru ostentă multămită protocolară.

A fost și un tractat literar ținut de învățătorul *I. Cioc* din Cacova, și anume, d-sa a descris în leniamente generale activitatea literară a lui A. Pan. A succedat și acesta. La banchet au participat 120 persoane. Intre toastele ținute merită a se lua act despre toastul clasic al d-lui Dr. *Mich. Gropșan*, a d-lui prot. *George Popovici* din Lugos, care era oșpe la adunare, apoi a d-lui protop. *Victor Poruț*, cari toate au fost instructive și îndemnătoare de a sprijini mama Asociațiune.

Cuvântul de încheiere al d-lui vice-președinte rostit cu atâta însuflețire, a avut ca urmare că îndată după încheiere, s'au înscris aproape 40 membrii noi.

Concertul condus de bravii învățători *Traian Lința* și *Ioan Cioc*, întotdeauna și de astădată a mulțumit pe deplin publicul numeros, ce a asistat.

Să dea Dumnezeu. ca însuflețirea, ce o dovedese Românii de aici pentru cultura națională, să meargă tot crescând!

D—B.

Convocare și concurs.

On. preoți și învățători gr. cat. din partea transilvană a diecesei Lugosului și alți binevoitori ai școlii, prin acesta se convocă la adunarea generală a „Reuniunii docenților gr. cat. din ținutul Hațegului”, ce se va ține în Grădiște (Ulpia-Traiană) la 24 Septembrie st. n. a. c.

Program: a) Participare în corpore la serviciul divin în biserica gr. cat. din loc la 9 ore a. m. b) Ședința I. cu început la 10 ore a. m. 1) Cuvântul de deschidere al președintelui. 2) Constatarea membrilor prezenți. 3) Raportul comitetului central despre activitatea Reuniunii din anul trecut. 4) Raportul cassarului și al bibliotecarului. 5) Esmiterea alor 3 comisii pentru censurarea rapoartelor de mai sus. 6) Esmiterea unor comisii pentru înscrierea de membrii noi și încasarea de taxe. 7) Ținerea prelecțiilor de model, eventual cetera elaboratelor practice prin domni: *Ioan Muntean* inv. în Cudjir, *Stefan Țarina* inv. în Paucinesol și *Liviu Varvoniu* moralist absolut și inv. în Grădiște. 8) Cetirea disertațiilor. 9) Alegerea oficialilor și a comitetului central pe un termen de 3 ani. 10) Raportul comisiunilor exmisse. 11) Statorirea bugetului pe anul viitor. 12) Statorirea termenului și locului pentru adunarea generală. 13) Eventuale propuneri.

Din ședința comitetului central, ținută în Hațeg la 3 Iulie st. n. 1899.

„Reuniunea docenților gr. cat. din ținutul Hațegului” eserie concurs public cu premiu de 100 Corone pentru cea mai bună „Geografie a comitatului Hunedorei împreună cu monografia comunelor”, care pentru noi Români sunt de însemnătate istorică. Operatul (de cel puțin 10 cote manuscris) pe lângă referințele topografice și etnografice, va avea de a cuprinde pe scurt și evenimentele istorice mai momentuoase și fiind menit pentru literatura poporului, va fi de a se redacta în stil popular. La acest concurs pot participa numai membrii Reuniunii, operatele cărora vor fi de a-se susține comitetului central în Hațeg până la 1 Augst st. n. 1900. Cele încuse după acest termen nu vor fi luate în considerare.

Premiul se va conferi numai lucrării celei mai de valoare censurete de către o comisiune special esmisă din sinul Reuniunii. Elaboratul premiat va forma proprietatea Reuniunii cu ale căreia spese se va și tipări.

Manuscrisurile provădute cu motto sunt a-se susține până la termenul fixat însoțite de-o epistolă închisă, ce va cuprinde în sine numele și adresa autorului.

Din ședința comitetului central al Reuniunii, ținută în Hațeg la 3 Iulie 1899.

Nicolau Nestor, Ștefan Țarina, președinte, notar I. **Mihail F. Jubaș**, notar II.

Literatură.

A apărut în Tipografia Diecesană din Gherla: „Datorințele învățătorului, ca crescător față de direcțiunea greșită a socialismului modern”, disertațiune de *Alexandru Pop*, învățător în Ocna Dejului. Acestă disertațiune a fost premiată de Reuniunea învățătorilor gr. cat. din giurul Gherlei.

Cărți pentru școlile populare. *Ioan Tuducescu*, învățător pens. în Lipova (B. Lippa) face cunoscut, că pentru noul an școlar poate servi cu manualele didactice redactate de d-sa. Numărul scrierilor se este de vre-o 20.

Din „Biblioteca teatrală a „Aurorei” din Gherla, a apărut Nr. 2: „Pazu Maicii Sfinte”, dramă în patru acte localisată de *Antoniu Pop*. Prețul 12 cr.

POVEȚE.

Cum se pregătesce cêra de altoit pomii. Succesul în toate felurile de altoiri ale pomilor, atarâ de cea cu mugur, depinde, pe lângă desteritatea mânei, calitatea pădurețului și a altoiului, și de calitatea cerei de altoit, care se întrebunțeză, ca să se ungă părțile tăiateși să se împedecce cu desevîrire aerul a pêtrunde.

Cea mai lesnicioasă cêra de aplicat, mai etină și mai lesne de pregătit, se compune din sacâz (colofon), seu spirt, în proporțiile următoare: sacâz 100 gr., seu și spirt câte 4 grame, adecâ seu și spirt 4 la sută de colofon. Cêra se prepară în modul următor: se topește la un loc sacâzul cu seu, într'un vas și la un foc mic (mai bine pe cărbuni). După ce aceste 2 materii s'au topit și amestecat bine (căci până se topește le tot mesteci cu un băț), dai vasul la o parte de pe foc și după ce s'a răcit puțin, torni spirtul și mestecbine. După acestă, pui materia pregătită într'o cutie de fer cu capac și ai un cleiș de altoit, pe care-l poți păstra și 10 ani. Pe pom cleiul se aplică cu un băț cioplit în furmă de pană.

Din viața vechilor Ebrei.

I.

În revista „Biserica Ortodoxă Română” din Bucuresci a apărut de curând un articol, un studiu mai lung, asupra „Paștilor la Ebrei” și în partea finală a acestui articol am dat peste lucruri, cari mi-se par foarte de interes

Etă despre ce e vorba: Cea mai mare și mai însemnată sêrbătoare la Ebrei, era sêrbătoreea Paștilor, pe care o sêrbau întru aducere aminte și mulțumită lui Dumnezeu, că i-au scăpat din robia cea grea a Egiptului, robiă, care își ajunsesse culmea crușimei și nesuferirii pe timpul împêratului Faraon, când a apărut Moise și a scos poporul și l'a liberat. În jurul acestei sêrbători a eliberării, Moise, înțeleptul lor prooroc, a arangiat cu multă grijă și cu multă politică, ceremonialul de sêrbare. Asupra acestui ceremonial voiș să stăruesc mai de aproape.

1) Moise a prescis și a poruncit între altele poporului ebraic, ca de ziua Paștilor fiă-care familiă să taie și să frigă un miel, numit „mielul paschal”, și să-l mănânce în ziua sêrbătorii, tot.

S'ar păre, că acesta este cel mult o poruncă „curioasă” a profetului Moise, ca să vină el să oblige totă familia, ca să mănânce un miel la Paști (dēcă familia era prea mică, se puteau însoți două la un miel). Dêr nu e așa! Prescripția acestă, curioasă în aparință, își are înțelesul seu. La poporele păgâne, și mai ales în vastul Egipt, era atuncî foarte lătită și întărită credința superstițioasă, că oile și caprele sunt „animale sfinte”, a căror mănecare era aspru oprită prin credința păgână a acelor popore.

Când dêr Moise a prescis, ca Ebreii să mănânce fiă-care un miel la Paști, el a luat o dispozițiă plină de înțeles, prin care nu numai că voia să-și ferescă poporul seu de acea superstițiă păgână, ci chiar să-l facă să-și arate an de an disprețul seu față de credința păgânilor, trăgând prin asta tot mai tare zid de apêrare națională și de credință în jurul poporului seu, contra influințelor străine!

Acesta era adevêratul înțeles al prescrierei de a se mânca un miel la Paști, ca o manifestațiă ebraică. Mii nenumêrate de miei, de oi și capre, se aduceau jertfă la Paști, ca o manifestațiă din mii de case

— Afurisitele! Ticălosule!... m'ai fi omorît... Auđiți lume!... Păi așa și-am đis să spui?!

— Păi am uitat, trăiți!

Locotenentul începû ér să-l învețe odată, de două, de trei-ori, până când Stan învăț pe dinafară, ce avea de spus.

— Și, când te duci — adaoșe locotenentul, — abate-te pe la birtașul meu și spune-i, că ađi nu pot veni să dejunez acolo, și să-mi trimiță mănecare acasă; dêr să-mi dea ce are mai bun, că sunt cam bolnav. Să-mi trimiță și prăjituri și o stiolă de vin bun, că dēcă n'o fi bun, i-l trimiț înapoi!

Cu ôre-care greutate, Stan învăț și asta pe de rost, apoi își făcû cruce și plecă, repetând mereu pe drum cele ce avea de spus, până ajunșe la birtaș, unde spuse pe cea dintâi, adecâ ce trebuia să spună cocônei, și ducându-se la regiua inimei stăpânului seu, recită ce avea de spus birtașului.

Birtașul, cu tôte că scia pe locotenent june de bon-ton, totuși rămase cam nedumerit de un așa ton. De asemenea Dòmna V., care cunoscea cât era de politicoș și bine-crescut adoratorul seu, se miră, cum se puté să-i poruncescă, dêr mai pe urmă

bănuind, că s'ar puté să fi vr'o nerođie de-a vistavoiiului, bufni de ris și-l întrebă, dēcă așa 'i s'a đis să spue; dênșul afirmă adăugând, că sunt chiar vorbele locotenentului, căci l'a pus să le nvețe pe dinafară când a plecat de acasă.

Cocheta și frumoșă dómna V. nu scia ce să cugete: să se supere, seu să ridă. La urmă s'a hotărît să ridă, și de'e ordin bucătarului să aranjeze un bun dejun și să-l ducă locotenentului. Êr Stan plecă vesel c'a scăpat de grijă și veni acasă convins, că îndeplinesc bine poruncile, ce 'i se daseră.

Peste puțin sosi și dejunul; Stan îl duse triumfător în casă și pune masa.

Locotenentul fû uimit de luxul, ce-l făcea birtașul seu în acea đi, vedând că 'i se aduse-e mănecări de lux, ce nu se obișnușe la birt, apoi tacâmuri de argint și mai multe sticle cu vinuri scumpe de Spania, și-l apucă nădușelile gândindu-se la socotêlă; ér Stan se ngâmfa, și la fiă-care esclamațiă de surprisă a stăpânului seu, zimbia satisfăcut.

— Stane, asta e vin vechi de opt-deci de ani!...

— Atât mai bine.

— Ce bine, nerodule! O să veđi ce socotêlă!

— Despre asta să n'aveți nici o grijă. Ce, s'ar puté, co'nița Elvira să vă trimită socotêla?...

Locotenentul sări în sus, ca mușcat de șarpe, și se repeđi la Stan apucându-l de gât și strigând la el ca un leu:

— Ah! miserabile!... Ce ai đis? ce ai făcut, ticălosule?... Spune... spune curând, că te omor. Ce ai făcut? Ai cerut mănecare dela dómna V.?...

Stan abia putû să mai îngâne:

— Da, ... i-am spus, ce mi-ați đis d-vóstră...

Și căđu mototol pe covor năucit de spaimă și aproape asfixiat de mânilor locotenentului.

— M'ai omcrite, afurisitele! M'ai nenorocit! Ai spus cocônei, ce trebuia să spui birtașului, ér birtașului i-ai spus să mă pardoneze!... Mii de draci! să sci, că o să te ucid, ca p'un căne!

Stan înspăimântat începe să plângă.

— So! de-acolo, miserabile, și du-te, alêrgă curând la dómna V., cađi în genunchi, că eu n's de vină, să sci, că te împușc ca p'un căne... Ucigașule, ticălosule, mișelule...

Vistavoiiul se uita spăimântat.

— Na și două-deci de lei, abate-te la o florăriă, cumpără un buchet frumos și oferă-l cocônei, ca din partea ta, și rógă-o să te ierte. Dēcă nu te iartă să scii, că te 'mpușc.

Stan zdrobit de schingiueli și mai ales de frică, plecă buimăcit. Pe drum întră la o florăriă, de unde cumpără un buchet, pe care dă șese lei, și apoi se duce la dómna V.; acolo cade 'n genunchi, plânge, se vai-căresce, se rógă să-l ierte și pe urmă dă florile.

Elvira ride cu o poftă nespuse, și caută să liniștesc ca vorbe bune pe bietul vistavoii, ér ca semn de împêcare și pentru-că adusesse florile, îi dă o piesă de doi lei. Stan ia moneda, o privește, apoi fiind-că era „deciplinat” nu đise nimic, dêr se uită la Elvira, dându-i a înțelege, că are de făcut ceva observații.

— Ai să spui ceva?

— Da, co'niță... buchetul...

— Ei?

— Am dat șese lei pe el, și d-vóstră mi-ați dat numai 2, mai trebuie 4.

Atât Elvira, cât și cei cari mai erau de față, se pornesc pe ris, un ris omeric, și rid până le dă lacrimile. Stan nu pricepe

și de pe mii de altare contra credinței străine, păgâne.

2) Moise a ordonat poporului său, ca acest „miel paschal“ să fiă mâncat fript! Etă esplicatia lucrului: Poporele păgâne, idololatre, din vechime, mâncau carnea în stare crudă, cum o mănâncă și ađi sēlbaticii, său cum o mâncau Hunii lui Atila, ori Ungurii lui Arpad, când au venit întâiū aici la noi, cel mult bătucindu-o puțin sub șeua calului!.. Unele popore o ferbeau. De fript nu o frigeau nici unele. Și de aceea Moise, în grija sa de a-și ingrădi poporul de inriurire străine, carfi fi puteau atinge națiunea și credința, — a poruncit, ca mielul de Pascal al acestei sērbători principale și demonstrative, să nu fie mâncat nici crud, nici fiert, ci fript.

3) Intestinele și mēruntaele mieilor, Moise a dat poruncă să fiă arse. De ce? Pentru-că poporele păgâne foloseau intestinele animalelor, ca cărți de gācit sortea și viitorul! Se uitau la ele și la fețele și la suciturile lor, și profetii minciōși păgāni le proceau omenilor sōrtea și viitorul, răspāndind credința deșartă, atât de păgubitōre și neliniștitōre. Pentru a nu lueca și poporul său pe acest povēniș, și a lovī și prin acēsta în credința păgānilor, Moise dete ordin, ca intestinele mieilor, să fiā îndatā arse.

Acestea tōte, ca mēsurī contra influențelor legilor și obiceiurilor păgāne.

Vom scōte acum la ivelā alte dōue momente ale acestor sērbārī interesante dintr'alt punct de vedere.

4) În tot timpul de 7 zile al Pascilor, dela 14 până la 21 Nisan, Moise a poruncit, ca Evreii să nu mănānce pāne dospitā, ci numai azime, adecā pāne nedospitā, — și

5) În vreme ce mâncau „mielul Pascal“, toți trebuiau să fiā incinși, încāltați și cu toiagul de cālētōriā în mână!

Din talmācirea acestor dōue puncte de prescrieri, se va vedē intelpciunea lui Moise, de a lega de sērbātōrea acēsta și momente, suvenirī, din istoria naționalā a poporului său.

Când Moise și-a ridicat poporul din robia Egiptului și, contra voinței neinduratului Faraon, a pornit să fugā cu el spre alt țerm mai cu noroc, Egiptenii s'au luat pe urma lor cu putere mare, și în fuga lor de Egipteni, Evreii conduși de Moise n'au avut nici atāta timp să stea

în loc, cât frāmāntāndu-și pānea s'ō lase să se dospescā, și așa nedospitā o coceau cum puteau și fugeau mai departe. Întru aducere aminte de aceste zile de suferință, când Evreii și Moise au trăit cu pāne nedospitā, numitā de proroc „pānea necasului“. — Moise a poruncit să sērbeze și următorii Pascile, mănācând 7 zile pāne nedospitā, cât māncaserā și ei fugind din iadul robiei.

Înainte de a pleca la drum din Egipt, Moise adunāndu-și poporul, a mai sērbat cu el ultima pascā, mănācând mielul prescriis. Er cum stau gata de plecare, toți erau îmbrācați, incinși și cu toiagul în mână, și așa și-au mâncat mielul din urmă în robiā, și apoi, la un semn al lui Moise, au pornit cu toții, roiū. Întru aducere aminte de acest capitol din istoria și suferința lor naționalā, a ordonat Moise, ca dela el încolo, Evreii să mănānce și ei mielul pascal îmbrācați, incinși, încāltați și cu toiagul în mână!

*

Etā cāte-va priviri asupra ceremoniilor Pascilor la Evrei, priviri, cari ne aratā cum Evreii au sciut afla mijlōce de conservare naționalā și de îngrijiri în contra influențelor străine, prea periculōse. Prin ținerea strictā la legea lor, Evreii s'au ingrādit contra celor străini de legea și națiunea lor, și bine li-a fost. Ei și-au păstrat, ca nici un alt popor, individualitatea lor naționalā și credința, deși sunt risipiți ca făina orbului peste suprafața pāmēntului, printre cele mai diferite națiuni!

Spic.

Anunț școlar.

Anul școlar 1899—1900 la școlēle medii gr. or. romāne din Brașov (gimnasiu de 8 clase și școlā realā de 4 clase) se va începe cu 1 Septemvre 1899 stilul vechiū, adecā în 13 Septemvre st. nou. Pārintiī, cari doresc a-și da copiii la aceste școlē, sunt poftiți a se presenta cu fiil lor în cancelaria direcțiunii școl. în zilele de 1, 2 și 3 Sept. vechiū, adecā în 13, 14 și 15 Sept. st. nou pentru înmatriculare. — Scolarii, cari se înmatriculēzā pentru prima-datā la școlēle nōstre medii, vor aduce testimoniu școlar, extras' de botez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentā au sē-l presinte toți școlarii, cari vin a-se înmatricula, așa-dēr și școlarii, cari au absolvat clasa precedentā la școlēle nōstre. În 30 și 31 August

v. dela 8—12 ore a. m. și dela 2 până la 5 ore p. m. se vor ținē examenele supletorii de emendare. Cei ce s'ar presenta mai tārdu, au să petițiōneze la direcțiune, dovedind cu act valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari întrā în I. gimn. său în I. realā pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire, se va ținē în 31 August v. și 1 Sept. v.

Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnasiul superior nu s'a propus limba grecescā, au să fie supuși unui examen de primire din limba grecā.

Didactrul în gimnasiul inferior și școlā realā este de fl. 12 pe an, er în gimnasiul superior (cl. V.—VIII.) de fl. 20 pe an. — Cei înmatriculați pentru prima-datā plătesc odatā pentru tot-dēuna o taxā de primire de 4 fl. — Școlarii neromāni plătesc didactrul și taxa de primire duplu. Taxa de testimoniu și de anuar e fl. 1-50, er taxa de bibliotecā 30, resp. 50 cruceri.

Brașov, în 10 (22) August 1899.

Direcțiunea școlēlor medii gr. or. romāne din Brașov.

Virgil Onițiu,
director.

Insciințare.

„Reuniunea Femeilor romāne din Brașov“ a înființat, după cum se scie, un INTERNAT, cu scop de-a instrui fēțițe din clasa de mijloc a societāții romānesci în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune economē.

Reuniunea întreține și subvențiōnezā acest Internat cu o sumā considerabilā, numai ca să pōtā primi fēțițe cu taxa cât să pōte de scādutā.

In acest Internat se învātā: a) a pregāti tot felul de māncārī; b) a spāla și cālca tot felul de albituri; c) a croi și a cōse cu mașina tot felul de albituri și vestiminte; d) a cultiva legumi și e) reguli igienice.

Pentru completarea cunoscințelor cāștigate în școlā, s'a întrodus și o școlā de repetițiā, prevēdutā în legile statului, pentru copile dela 12—15 ani.

In acēstā școlā se va propune: Limba romānā în 2 cursuri ā 2 ore; Limba maghiarā în 2 cursuri ā 2 ore; Limba germanā în 2 cursuri ā 2 ore; Aritmetica în 2 cursuri ā 2 ore Istoria și Geografia în 2 cursuri ā 2 ore; Istoria naturalā și fizica în 2 cursuri ā 1 orā; Religia în 2 cursuri ā 1 orā; Desemn în 1 curs ā 1 orā; Scrierea în 1 curs ā 1 orā; Cāntārī în 1 curs ā 1 orā; Gimnastica în 1 curs ā 1 orā.

În acest „Internat“ se primesc fe-

țițe romāne, cari vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi împlinit 12 ani.

De-ōre-ce prin reorganizarea cea nouā a instrucțiunei, numērul orelor s'a înmulțit în mod considerabil, de aceea s'a satorit pentru completa întreținere și instrucțiune taxa de 14 fl. pe lunā, plătitā anticipativ.

Fēțițe orfane și sērace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fēțițe din Brașov, cari vor voi să petrecē numai peste di în „Internat“, plătesc pentru tōtā instrucțiunea și pentru prānđ și ojinā cāte 10 fl. pe lunā.

De-ōre-ce numērul elevelor, atât al celor cu platā, cât și al bursierelor, este restrins, de aceea se învātā pārintiī și tutorii a se însinua, respective a înainta petițiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate și cu actul de botez, la subscrisa presidentā până în 20 August st. v.

Primirea elevelor în „Internat“ se va face dela 25 August încolo.

La primire are să aducā fie-care elevā albiturile și vestimintele necesare, precum și așternutul de pat.

În legăturā cu acest „Internat“, Reuniunea în anul trecut a înființat și un „Orfelinat“ pentru fēțițe orfane și sērace dela 6—12 ani; aceste fēțițe primesc întreținerea completā pe speșele reuniunei și sunt obligate a cerceta școlēle romāne gr. or. din loc.

Petițiunile pentru primire sunt a se adresa până în 20 August st. v.

Informațiuni mai de aprōpe se pot primi dela președinta reuniunii și dela actualul acesteia.

Agnes Dușoiu, Lazar Nastasi,
președintā. prof. gimn. și actualul reun.

Vēduva și evantaliul.

Intr'o di de tōmnā tristā
Jean era în agoniā;
Lāngā patu-i piāngea tainic
Credincioșā lui soțiā....

Și murindul, pentr'o clipā
I-ī venise în simțire:
— „Scurtā-mī fū viațā“, — dīse,
„Însē plinā de iubire!“...

Și urmā cu vocea stinsā
Și 'necatā de durere:
— „Și acuma, Mițo dragā,
„Sus, în cer, la revedere!“

— „Nu vorbi așa“, îi dīse
Soțiorā lui iubitā, —
„Fār' de tine viațā 'n lume
„Îmī va fi neuteritā!“

ce 'nsemnēzā atāta ris. — Apoi Elvira, când se mai potoli din ris, dete încā patru franci lui Stan, care atunci făcū un semn din cap vrēnd să dīcā: așa mai merge! și plecā ușurat și liniștit acasă.

Elvira era în culmea veseliei și simțea, că nu risese și nu petrecuse nici-odată mai bine, ca atunci; și peste un ceas, cu-peul Elvirei venī să ia pe locotenent, care era chiamat de dēnsa, ca să împārtășescā amēndoi escesul de veselie, pe care 'l pricinuisē Stan.

Atunci locotenentul, nespūs de fericit, că lucrurile luaserā o așa turnurā, și că din nerođia lui Stan isvorira fericirea sa, la plecare îi dete doi lei să se ducā și el să petrecā unde 'i-o plăcē. Stan se 'nhāitā cu alții și se duse la ftiatru.

— Ei, ce-ai vēdūt și ce-ai ađit, mē? îl întrebā Robeanu când aflā, că s'a dus la teatru.

— Nimica, s'craiți, ahtorii āia vorbeau de treburile lor, așa că nu i-am ascultat. Am vorbit de ale nōstre cu ordononța lui don cāpitan.

* * *

Și așa, Stan mergea dintr'una într'alta, până s'a 'nsurat locotenentul luānd de nevastā p'o femeie uscāțivā și sanchie, care de dimineța până sēra nu mai slābea din

cicāleli pe bietul Stan, care însă răbda ca o cāmilā, căci n'avea încotro, până când într'o sērā fiind mosafirī în casā, cocōna dete lui Stan să facā ceaiul:

— Fierbe-l, strecurā-l și adu-l!

Stan l'a fiert și tocmai îl strecura printr'un ciorap murdar, când intrā cocōna și 'l surprinse. Dēnsa e furioșā; el însă se scusēzā:

— Era deja murdar ciorapul, c'ōnā!

Dēr sgripturōica de cocōnā s'a nēcājit foc, a spus în gura mare la toți mosafirii și la tōtā lumea, a început să țipe și să strige, și nu s'a spart gālcōva până ce locotenentul se hotārī să se despartā de Stan, trimetēndu-l la casarmā.

*

Și, cine ar fi cređut, că trecēnd la cumpanie va deveni un bun toboșar, cam slab la țurie, dēr tare 'n prafticā? Și, cine ar fi bānuit măcar, că peste un an Stan va ajunge Capwal de toboșari?!

D'atunci s'a schimbat omul nostru: nu mai era nici „vistavoiū“, nici „farfuri-giu“, nici „linge-blide“, — porecle pentru cari avea o nespūsā repulsiune și din cauza cārora avusesē multe ciocniri cu umflāturi de nas; — acum era melitar, ostaș în tōtā puterea cuvēntului și încă și „grad“. Asta mai ales, gradul, îl îngāmfa mult: vorbea în virful limbei, ca un serjen'-majur, umbla

țanțoș ca un tambur-majur și scuipa prin strungārēța dinților, ca maiurul.

Atunci sē-l fi vēdūt luānd pozițiā de cāprar față de inferiorii lui, țiar fi fost grōzā de el, era teribel în tōtā puterea cuvēntului. Astfel, odatā un soldat voluntar luāndu-și nasul la purtare și arātāndu-se cu isubō-dinație, Stan îl luā la refeo:

— Bine mē, tomna tu fin' cā ești volintir, de āia cu de-āia... cu baclariat, așa mural sci tu sē dai la āi-lanți?...

Soldatul zimbī.

— Ha! riđi? Eu vorbesc și tu riđi?... Riđi în făța supiriorului?... Pent'ce riđi? ?... .

— Pent'ce riđi, mē?

?... .

— Nu răspunđi? Car' s' dīcā ești in-subordinat, nu vrei să răspunđi... .

— Ba răspund.

— A-ha! Răspunđi superiorului??. .

Am să te rapurtez pentru răbeliune cu re-țidiv în timp dē pace!

Baclariatul, un gherlan d'āia îndrāciți, un āla cu fāvuride și nedeciūplinat, când ađi pentru-ce învinuire era să fiā raportat, surise din nou în chip demonstrativ. De data asta, Stan simțindu-și prestigiul atins, să infuriā și mai rēu, și vrēnd să-i amintēscā „în făța“ că el e superior, e

grad, îl întrebā scurt melitārește — sē-l bage în rēcori:

— Ce deosebire este între mine și între tine, mē?

— Nu sciū, sē trăiți!

— De ce nu șcii?

— ?

— De ce nu șcii, mē?

— ?... .

Nauđi?... de ce nu știi??. . Așa ai învēțat tiuria?...

— ?

— Ce tacī?

— ?

— Mē, ce tacī mē?... Rēspunde cā'ți vir baineta 'n tine până 'n plāsele!... Ce deosebire este între mine și între tine?...

— Nu sciū, sē trăiți!

— Boule, pentru-cā eu sunt mai mare decāt tine!

De aci, s'a făcut „ōre-care vorbā“, și p'ormā Stan, hait cu reclamațiā, să rapurteze c'a fost „ultrațaj de infirior cu insultā la superior în izircițiū funțiūni“ și-și încheiā jeliurea cam așa:... „tot'mnealui, persōna care dā rēndul āi-lant, m'a amelitāt și m'a dīs bipet, ađi m'a făcut turmac și bleg. În consciință, aprob totul cu credință și mē iscālesc“.

Eliau de la Gruea.

— „Jură-mi“, dîse-atunci murina-
[dul,
„Că vei sta nemăritată
„Până ce a mea țerină
„Nu va fi de tot uscată“.

— „Jur!“... ea dîse printre la-
[crămî
E ră el cu fericire:
— „Mulțumesc!“... șopti îndată
Și cădî în nesimțire.

Peste patru sîu cinci zile,
Un amic venind acasă
Dîse vîduvîerei nîstre,
— „Te iubesc, cî ești frumoasă!“...

S' unde zace Jean, sîrmanul,
Mița 'ntr'una se tot duce,
Face vînt cu evantaliul,
Ca țerina s' o usuce.

Brașov, August 1899.

Marion.

MULTE ȘI DE TÔTE.

„Limba îndulcesce, limba amăresce“.

Înainte vreme, pe cînd în Țera românească boerii aveau bivolițe și robi (Țiganii), un boier avea un rob bătrîn, moștenire dela tatăl-tatălui sîu, cîci robul era în vîrstă de 118 ani. Boerul, vîind sî lase liber robul și sî-l scîță din slujba, ce avea, cîci era bucătar, chemă pe mai mulți vecini la dînsul la masă, pentru a-l arăta cî e de bun bucătarul sîu și cî e nevoit a se despărți de dînsul cu adîncă părere de rîu, din cauză cî îmbătrînise.

Boierul chemă pe bucătarul sîu și-i spuse: Pentru-cî ai ajuns la vîrsta de 118 ani, și ești în casa nîstră de cînd te-ai născut, cred cî ai învîțat, ce va sî dîcă a face mîncare bună. Mîne am sî dau masă mare, la care am invitat multă lume, te rog sî cauți tu sî ne faci mîncările cele mai bune; cîci decî mîncările vor plăcea mosafirilor mei, sî soii, cî-ți dau drumul sî trîesci liber.

A doua zi, cînd toți boerii s'au strîns la masă și așteptau sî vadă mîncările cele gustîse, așa mult lăudate de gazdă, gustînd din fiă-care fel, au observat, cî mîncarea e fîrte bună, fiă-care fel de bucate avea alt gust și altă formă, dîr în fond totul era făcut numai de limbă.

Stăpînul înfuriindu-se chîmă pe bucătar și luînd-l la bătaie, îl întrebă de ce a făcut mîncarea numai de limbă?

Robul rîspunse, cî dînsul, după o esperiență așa de îndelungată, a dovedit, cî nimic nu pîte sî fiă mai bun decît limba.

Mosafirii, nepricepînd ce voia robul sî înțelgă prin aceste vorbe, i-au poruncit, ca a doua zi sî pregătescă mîncarea din tot ce pîte fi mai rîu.

Care nu fî însî mirarea tuturor, cînd vîdură și a doua zi, cî tîte mîncările ce erau servite, într'adevîr tîte erau fîră gust și totuși erau făcute tot de limbă.

Atunci chîmărară cu toții pe bucătar și-l rugară sî le spuie și lor, ce va sî dîcă asta, cî într'o zi a făcut 20 feluri de bucate fîrte bune de limbă, și a doua zi tot din limbă a făcut, ce a fost mai rîu.

Robul atunci dîse:
Cînștiți boeri! Nimic în lumea asta nu e mai bun, decît limba. După limbă, adecă după cum vorbesci cu cine-va, depinde tîtă fericirea unui om. Un cuvînt rîu spus, te nenorocesc și te aruncă în fundul prăpăstiei. Decî:
„Limba îndulcesce, limba amăresce“.

Țiganul și racii.

Un Țigan, argat al unui proprietar din țeră dela noi, a fost trimis la un alt proprietar din altă comună, cu o traistă cu raci și cu o scrisîre în care se spunea următoarele: „Îți trimet prin argatul meu Simion, 300 de raci; rîspunde-mî de primirea lor“.

Țiganul argat, în călătoria lui cu racii,

a trecut pe lîngă un lac mare; pe marginea lacului era un pom, și fiind timpul călduros fîrte, Țiganul a stat jos pe marginea lacului, a atîrnat traista cu racii de un cărlig al pomului, și el s' a pus nițel jos sî se odihnescă și adormind, racii au simțit de apă și toți au intrat în lac. Țiganul deșteptîndu-se mai tîrziu, a găsit traista golă; apoi căutîndu-se în buzunar, dă de scrisîre și-și dîse în sine: trebuie sî mî duc sî duc scrisîrea, decî nu mai am raci. Și ajungînd la proprietarul prieten al stăpînului sîu, îi dă scrisîrea. Acesta o citește, și apoi îl întrebă: „Bine țigane, aici se vorbește de atîtea sute de raci, unde sunt?“ *Se vorbîște boiarule?* — rîspunse Țiganul, — *bine cî sunt în scrisîre, cî din traistă au fugit de mult!*...

(„Alb.“).

Ghetele fîră pîreche.

În *Grand Hotel* din Paris s' a întîmplat de curînd o înșelătoria ingenioasă. Un domn îmbrăcat elegant se instală în numitul otel și în registrul ôșpetilor și-a dat numele de baron Sir James H. El dîcea, cî vine din Anglia. Numai decît se duse într'un magazin de ghete și-și comandă o pîreche de ghete de lac. Ghetele trebuiau sî fiă gata la ôrele 10 a. m. în ziua fixată, cîci d-l baron dîcea, cî trebuie sî plece la amîțl în Marsilia.

După ce s' a făcut tocmeala, baronul nostru s' a dus la un alt papucar și-și comandă și acolo tot astfel de ghete, dîr cu ordinul, ca ele sî fiă gata pe ôra 3 d. a. sî i-le ducă la otel, cîci la 5 trebuie sî plece în Brutella. La ôra fixată sî prezentă punctual papucarul Nr. 1 cu ghetele gata. D-l baron le încalță, îi plăcîră fîrte mult, însî gheta din piciorul stîng îl stringea nițel la deget; a dat'o decî sî i-o îndrepteze și a reținut gheata cealaltă, cîci dîcea, cî acum s' a hotărît sî plece numai a doua zi din Paris. La 3 d. a. apare papucarul Nr. 2. Și o gheată a acestuia îl stringea, și încă gheta pentru piciorul drept. Drept aceea a dat'o îndîrît reținînd aceea pentru piciorul stîng.

A doua zi apar de-odată în otel amîndoi papucarii cu câte-o gheta, dîr ce folos, cî d-l baron dispăruse deja încalțat cu „ghetele fîră pîreche“.

Calendarul septemînei.

AUGUST. are 31 zile. MASALAR.

Zilele	Cîlend. Iul. v.	Cîlend. Gregor.
Dum	15 † Adorm. Pr. M.	27 Iosif
Luni	16 Ad. ic. Dlui Dion	28 Augustin
Marti	17 S. m. Miron	29 † Tîi. c. Ioan
Mer	18 S. Flor. și Laur.	30 Benjamin
Joi	19 S. m. Andreiu	31 Raimund
Viner	20 S. m. prof. Sam.	1 Sept Egidiu
Sâm.	21 S. ap. Tadeu	2 Justus

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 August 1899.

Renta ung. de aur 4%	117.50
Renta de corîne ung. 4%	96.30
capr. cîil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.40
capr. cîil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.60
Oblig. cîil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.30
Bonuri rural. uogare 4%	94.30
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	161.50
Losuri pentru rez. Tisei și Seghedin	139.50
Renta de argint austr.	100.30
Renta de hîrtie austr.	100.15
Renta de aur austr.	117.45
Losuri din 1860.	137.—
Acții de-ale Bîncei austro-ungară	906.—
Acții de-ale Bîncei ung. de credit	390.50
Acții de-ale Bîncei austr. de credit	382.10
Napoleondori	9.56
Mîrci imperiale germane	58.90
London vista	120.60
Paris vista	47.90
Rente de corîne austr. 4%	100.—
Note italiene	44.40

Cursul pieței Brașov.

Din 26 August 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.36	Vînd.	9.39
Argint român. Cump.	9.33	Vînd.	9.35
Napoleond'ori. Cump.	9.52	Vînd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vînd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	126.75	Vînd.	127.—
Mîrci germane Cump.	58.50	Vînd.	—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vînd.	—
Soris. fonc. Albina	101.—	Vînd.	5% 101.50

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 25 August 1899.

Mîsură sîu greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. l.	Grîul cel mai frumos	6	70
„	Grî mijlociu	6	50
„	Grî mai slab	6	30
„	Grî mestecat	4	50
„	Sîcîră frîmîsă	3	80
„	Sîcîră mijlociă	3	50
„	Orz frumos	3	40
„	Orz mijlociu	3	20
„	Ovîs frumos	2	60
„	Ovîs mijlociu	2	40
„	Cucroz	4	10
„	Mîlaiu	4	60
„	Mazăre	5	—
„	Lînte	10	—
„	Fasole	4	60
„	Sîmîntă de in	10	50
„	Sîmîntă de cânăpă	5	—
„	Cartofi	—	85
„	Mazărice	—	—
1 kîlă	Carne de vită	—	44-48
„	Carne de porc	—	52
„	Carne de berbec	—	36
100 kil.	Sîu de vită prospăt	20	—
„	Sîu de vită topit	32	—

Tîrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 22 August de 42,217 capete, la 23 August au intrat 225 capete și au ôșit 248 capete rîmînd la 24 August, un numîr de 42 194 capete.

Se notăză marfa: ungurîscă veche grea dela — cr. pînă la — cr. marfă ungurîscă tîneră grea dela 42 1/2 cr. pînă la 43 1/2 cr. de mijloc dela 44 — cr. pînă la 44 1/2 cr. ușîră dela 44 1/2 cr. pînă la 45 — cr. Sîrbîscă: grea 43 — 43 1/2 cr., de mijloc 42 1/2 — 43 cr. ușîră: 43 1/2 — 44 1/2 cr. kilogram.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

AVIS.

Pîrîntîi, care au copii de școlă găsește cuartir bun și onest împreună cu cost, unde copiii vor căpîta instrucțiune în limba germană, romînă și maghiară, la George Munteanu, proprietar în Mediaș, Lang Gasse Nr. 14, aprîpe de școlă germană și maghiară.

669.6—6.

De vîndare.

Restaurația și grîdina de pîme
Hohe Warte
Brașov,

împreună cu foșorul isolat, și Vila din grîdină, sunt de vîndare din mînă liberă.

Restaurația se pîre arînda cu 800 fl. anual.

Informații mai de aprîpe se pot lua dela proprietarul

863,2—4.

Falkner.

Primul stabiliment de uniforme în Brașov.

D. PLATOȘ

— Strada Mihail Weiss Nr. 20. —

Recomandă bogatul sîu deposit de uniforme si articoli pentru tot felul de uniforme, cu prețuri fîrte ieftine. — Cu deosebire pentru voluntari, cel mai ieftin stabiliment de procurat uniforme, fîră concurență.

O manta, o tunică, o blusă, un pantolon, un chipiu, o curea de lac, o pîreche mînuși de piele, o cravată.

Tîte aceste articole costă numai **fl. 66.90 cr.**

Pentru esecutare strictă după regulament și uniforme potrivite garantîză

D. Platoș,

1—10.678.

Croitoru Regimentului c. și r. de Inf. Nr. 50.

Avis pentru pîrîntîi!

La un învîțator din loc se află pentru școlari de gimnasiu, clase reale, comerciale, sîu elementare sub condițiuni moderate: locuiniță și îngrijire completă, unde școlarii vor fi îngrijiti consciințios. Copiii de limba romînă își vor putea procura cunoșcerea perfectă a limbei maghiare și germane prin conversațiune în familie, sîu prin ôre private.

A se adresa la administrațiunea „Gaz. Trans.“ Nr. 676

ELEVE de romîn se primesc

în îngrijire consciințioasă la o familie germană, fîră copii.

A se adresa: Piața prundului Nr. 19 Brașov. Nr. 677.

Se caută

pentru Romînia la o moșie aprîpe de Bucuresci un

vîtășel (tistartău) însurat,

care sî cunîscă creșterea și îngrijirea vitelor (vacî, porci, oi), êr nevastă-sa sî îngrijască de lăptărie, facerea untului și de paseri.

De prisos a se presenta, decî nu posedă doveđi, cî are tîte cunoșcînte cerute, și decî n' a servit mult timp în acîsta calitate.

A se adresa pînă la 20 Septemv. st. n. în Brașov, strada Catarinei nr. 28, êr în urmă la Bucuresci la D-nul Th. D. Lecca, Alea Năstăsescu 3. (Polonă). 4-4672.

CHOCOLADA

TANIN

a lui

SZTRAKA

alină numai decît orî și ce

Durere de fîle.

Cu totul nesticăciîsă.

Gust bun.

Efect sigur.

Se capîta în Brașov la farmaciile T. Kelemen, V. Klein, F. Stenner și în farmacia d-lui M. Reiner în Rîșnov.

(671,8—10).

Successorul lui
M. & L. László
Iuliu Popp

BRAȘOV,
29 Piața mare, Târgul Inului 29.

Recomandă onor. public

Prăvălia sa de modă
bine asortată cu tot-felul de

NOUTĂȚI:
articuli de modă
mătășării,
decorațiuni de haine
în foarte mare deposit.

cele mai bune și mai elegante

CONFEȚIUNI
pentru dame.

5000 mtr. mătășării „Pongis“
(luați dela antecesorul meu),
ii vând cu prețuri foarte scăzute.

LENGERII
și
mode de dame
în asortiment bogat.

Covore, pânzerii,
albituri de masă
cu prețul fabricii.

Trusou de mirese

dela cel mai ieftin până la cel mai
fin se efectuează prompt și solid.

Mostre se trimit, la cerere,
gratis și franco.

Successorul lui L. M. & László:
IULIU POPP.

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate
de solide și moderne,

pentru **bărbați, dame și copii**, pentru **mire și mirese** pentru dans, gimnastică, casă și pentru ateliere (lucrătoare) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se poate vedea, din consemnarea prețurilor câtor-va articuli precum urmază:

Pentru bărbați:

Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă	dela fl. 2.95 în sus
„ „ „ „ în besățuri, cu s. fără nast. „	fl. 3.50 „
„ „ „ „ „ cu șinóre „	fl. 4.— „
„ „ „ „ „ séu postav și cu pele în jur de iarnă „	fl. 4.50 „
„ „ „ „ „ lac rus. „	fl. 5.— „
„ „ „ „ „ de mănușe lac de salon fine dela „	fl. 4.80 „
„ „ „ „ „ vachs franțuz. cusute în beset fine „	fl. 5.50 „
Pantofi de pele vachs în cuie lucrate	fl. 3.— „
„ „ „ „ galbene „	fl. 3.60 „
„ „ „ „ lac salon fine cusute „	fl. 4.50 „
Cisme lungi de pele juft rus. talpă dublă	fl. 7.50 „
„ „ „ „ de postav de stiria cu pele în jur „	fl. 7.50 „
„ „ „ „ de drum peste ghete de purtat, din postav „	fl. 4.— „
„ „ „ „ de copii mici fl. 2.60, de copii mari „	fl. 2.80 „
Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesco	fl. 2.80 „
Șoșoni „ „ „ „ fl. 3.80	fl. 4.80 „
Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus.	fl. 1.25 „
„ „ „ „ de pânză rusescă grosă cu talpă de pele	fl. 1.20 „
in tințe lucr. pânză neagră séu cafnie cu vîrfuri	fl. 1.20 „
Pantofi de casă de pele ori pîslă, de stofă	fl. 1.— „

Pentru dame:

Ghete de pele patentă séu vîfel în besatz cu gumă dela	fl. 2.85 în sus
„ „ „ „ „ Gems „ „ besatz cu	fl. 3.80 „
„ „ „ „ „ „ „ vîrfuri de „ac dela	fl. 3.50 „
„ „ „ „ „ „ „ în bes. cu șinóre „	fl. 4.— „
„ „ „ „ „ „ „ nasturi „	fl. 4.50 „
„ „ „ „ „ „ „ mănușe cu lac salon în jur, fine „	fl. 2.50 „
Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie	fl. 2.60 „
„ „ „ „ galbenă „ „ „ „	fl. 1.80 „
„ „ „ „ fine pentru dans ușore „	fl. 2.20 „
„ „ „ „ de lac salon pent. dans ușore „	fl. 2.50 „
„ „ „ „ atlas séu mătășă albă pen. mirese „	fl. 3.20 „
„ „ „ „ lac cu spangen. pentru stradă „	fl. 1.20 „
„ „ „ „ pentru gimnastică negri séu cafnie talpă	fl. 1.10 „
de gumă dela	fl. 1.10 „
„ „ „ „ de pânză rus. gróse, neagră séu cafnie	fl. —.90 „
in cuie p. gimn. stradă și atelier dela	fl. 2.80 „
„ „ „ „ pentru casă, de stofe de pîslă, de pele „	fl. 2.— „
Ghete de Brúnel cu gumă	fl. 2.60 „
Pantofi de „ Sialon cu șinóre și lac	fl. 1.60 „
Ghete de pele pentru fetețe mai mari	fl. 1.20 „
„ „ „ „ „ mic „	fl. 1.20 „
Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	fl. 1.20 „

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii,
în diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de luc fabricate: Vieni, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colori și facon modern, se află în mare alegere și se poate comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depozitul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumite fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaci cu prompteță.

— Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înapoiiază valoarea. — La comande din afară trebuie următoarele arătate: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuți séu rotund? în besetz séu simplu? cu talpă gróse séu subțir. Ca măsură se poate trimite un papuc vechi cu posta ca: „Mustră fără valoare“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numărului încălțăminte, care cumpărătorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum poate ori și ce laic lua măsura piciorului cu centimetru séu cu o fâșă de hârtă măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul călcăiului până la vîrfu degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăiu și peste pulpe, trimițând această măsură prin epistolă se poate efectua comanda după dorință.

ANUNCIURI
(inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-
blicării unui anuiciu mai mult
de odată se face scădemént,
care cresce cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Femeile din Viena au a frumseța lor

în prima linie întrebuintărei celei mai plăcute, renumitei și
cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosese de acest mijloc, capătă o coloré sănătoșă
a feței, teint frumos fără încrețituri până la bătrânețe, depăr-
tăză pistruiie, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și toate necu-
rățelele pielei, despre ce se garantează, séu se dá bani înderét.

S'a aplicat această pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani,
ce se poate dovedi cu atestate și epistole de recunoscință. Cea mai bună dovadă
de bunătate și efectul ei est, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute
și mi de mijloce pentru frumsețe séu inventat și éráși au dispărut. Prețul unui
borcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucata 50 cr.

Laptele Pompadour dá pielei o albă ca laptele, care remâne și după ce se
spală față. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu coniență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE** (Anton
Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la **IOSIE**
TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, in Brașov la **VICTOR ROTH** Farmacia „la urs“
lângă teatru, la **TEUTSCH & TARTLER**. — Pachetele sunt plombate. 5-5.501,

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericate, obiecte de aur și argint, ciasor-
nice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.

Depozit de argintărie fină Cristoff, argintărie
Alyaua 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie
China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint,
petri scumpe, margaritar, monede vechi și tot-felul de antichități.
Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nicket, aramă pe cale
electrică.

Tóte reparaturile ce cad în bransa de sus, se esecută
ieftin și prompt.

— Gravuri în petró și metal. —

Specialitate: Confeționare de obiecte bisericesci și
anume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

Gazeta Transilvaniei cu numărul à 5 cr. se vinde
la librăra Nic. I. Ciurea și la Eremias Nepoții.